

20. gada-gahjums.

Mahjas weefis.

Ernst Platek, Mahjas weefa ihpafchneekš un apgahdatajš.

Mahjas weefis isnahf ween reis pa nedeku.

Mafsa ar preefuhthfchann
par pafsi:
par gadu 1 rub. 60 lap.
" pufgadu 85 "

Mafsa beš preefuhthfchannas
Rihgā:
par gadu 1 rub. — 1ap.
" pufgadu 55 "
" 3 mehnefēgi 30 "

Mahj. w. teel izdohis seš-
deenahm no p. 12 fahfoht.

Mafsa
par fludinafchann:
par weenas fleijas fmalhu
rafftu (Pettit-) rindu, jeb
to weenti, ko tahda rinda
eenem, mafsa 10 lap.

Kedatfija un ekfpedifija
Rihgā,

Ernst Platek bilfchu- un
grabmatu- drufatawā pee
Pehtera bajntjas.

N°. 43.

Sestdeenā 25. Oktober

1875.

Rahditajs.

Saunatahs finas.

Gelfchfemes finas. No Rihgas pahr semes auglu tirgu un zenu nah-
lofchā gadā. No Widsfemes: pahr Widsfemes rafchajumu. No Saulas: ra-
fmalš, fchē neredsehts mefcha-fwehrs. No Tukuma pufes: pahr laifu, — da-
fchadas fahdfibas, — nelaimigs atgadifjums. No Kurfemes wafara pufes:
pahr laifu. No Luroogas: pahr konterbandes nebhufchannu. No Mafkawas:
tureenas bankas bankrute, Strusberga daliba un fchwindele. No Pultawas:
behdigas finas.

Ahrfemes finas. No Mahzijas trohna runa, — gohda peemina Stei-
nam, — farunafchannahs pahr jauna pahwesta jefchannu, — Bifmarka fa-
flimfchana. No Parichjes: ultramontanu fihwefchannahs. No Sweedru se-
mes: Mahzu walodas ufkohpfchana.

Aufjumam. Pahr refrufchū dohfchannu. Skohlas litums. Sina pahr
uffauktem Rihgā.

Peelikumā: Arweenu titai gohdigi. Grandi un feedi.

Saunatahs finas.

No Jekaterinoslawas. „Odefas wehfnefim“ teel no Je-
katerinoslawas tā sinohts: „Pee mums ir fchetras walftis
(pagasti) Mahzu kolonistu, ar kahdahm 9000 diwehfelehm, kuri
pa leelakai datai peeder pee tahs tā nofauktas mennonitu ti-
zibas. Kad Kreewu walfti tika eewefis wifpahari wifpah-
riga kara-deenesta litums, tad mennoniti, kas pehz fawas tizi-
bas negribeja kara-deenestā eestahtees, fahka fawas kolonijas
(nometchannahs weetas) atstahf un uf Ameriku aifcet. Kas ij
wineem bija uf Ameriku aifgabufchi, tee tureenas buhfchannu
apfkatijufchees kahdus wehfnefchus no Amerikas uf Kreewiju
pee fawejeem fuhfija. Bahrnahlufchi wehfnefchi nu fhahfa,
ka teem mennoniteem, kas Kanadā nometuufchees, lohti fhakti
flahjotees. Schihš finas mennonitus fahaidijufchās, tā ka wi-
nceem wairs ihfti negribahs Kreewiju atstahf un uf Ame-
riku aifcet.

No Kehnigsbergas „Darbam“ fino ka ari tur jaw seemas laifš
eestahjees un ijgabufchā nedelā brangi putinajis. Ar tur rudens feh-
jumi no kufaineem fhiftri zeetuufchi, kas nu zaur falu buhs
fawu galu dabufufchi. Uf labibas tirgu wehl maf prezes tee-
loht peefohlits, turotees pee zena. Mefcheem efohf pawifam
wahja zena, ari pehz aufahm mafaki prafoht. Par ziteem
lauka angleem zenas efohf atkal atlahdufchahs.

No Italijas. Italijas minifteru preefchneekš Mingetti
kahdā walftswihru japulžē turejš runu. Schini jawā runā
winfch peemineja Italijas faweenoofchannohs. Pahr to runa-
dams winfch fajija, ka pee Italijas faweenoofchannahs par feh-
nina walfti pahr diwi leetahm bijis jaruhpejahs: pirmahm
lahrtahm, ka zaur Italijas faweenoofchannohs netiftu trauzehts
politikas afjwars fharp Eiropas walftim, un ohtrahm kahrtahm,

ka zaur to netaptu pahwesta waldbibas brijwiba aiflahrta. Ka
Italijas faweenoofchannahs naw fharp leelwalftim un Italiju
draudfihu buhfchannu trauzejufe, to ir peerahdijufchi Aulftrijas
un Mahzijas keifari, Italijas kehnnu apmekledami. Tapat ari
pahwesta waldbiai fawās bafnijas darifchannās ir pilniga brij-
wiba. Tā tad Italija ar fawas politikas gahjeenu war pilnā
meerā buht.

No Konftantinopeles. Kā kahda Bihnes awife fino, tad
Turku leel-wefihš (minifteru preefchneekš) tāi 14tā Oktoberi
it nejaufchi palizis flims, kas tureenas politikas-wihreem deef-
gan ruhpes dara. Daschi fpreefch, ka leel-wefihra fajlim-
fchannas gan ne-efohf netihfchu notikufe, bet laifkam no giftes
zehlufchš. Pa telegrafu atnahlufchās finas, ka par leel-we-
fihri tilfchoht ezejelts Hufein Awmi Bafcha, un tā tad biju-
fcham leel-wefihrim Mahmudam Bafcham buhs ja-atafhpjahs.

No Turzijas. Gandrihs jaw fhchetri mehnefchi pagahufchi,
kamehr dumpis Herzegowinā zehlees, bet wehl winfch naw ri-
mis. Turklahf leelwalftu konsuli, Herzegowineefchu buhf-
fchannas un Turku waldbibas ifturefchannohs eewehrodami, ir
pahreelzinajufchees, ka maf warohf zereht, ka Turki jel kad
warefchoht kahrtigu un meerigu buhfchannu Herzegowinā ee-
west, un tā tad ari leelwalftis, kā leelahs, fahl Turku wal-
dbiai ufmahttees, lai faweem pawalftneekfeem dohd tahdas ee-
riktes, ka wini buhtu meerā. To ari rahda kahds raffis Kreewu
„Waldbibas wehfnefi,“ prohti fhini raffā iffajihš, ja Turku
waldbiai truhfstoht eefpehjas, fawus fhifigohs pawalftneekus
apfargaht, tad teem buhfchoht japalihš, bet ari no Turku wal-
dbibas teeloht gaidihš, ka wina fawu peenahfumu ifdara un
zaur to nobeidj nedrohfhibu, kas zaur Turzijas nelahrtibahm
waretu Eiropas meeru trauzeht. Tadeht uf wifadu wihfi efohf ja-
pagehr un jagahda, ka fhihm nelahrtibahm buhtu weenreis galš.

No Egiptes. Egiptes wize-kehnnifch tagad uf tam ifcet
fawas walftibas rohbeschas padarihf leelakas. Preefch ne-ilga
laika winfch ufwareja Darfuras kehnnina walfti un to ar fawu
walfti faweenoja; tagad nu winfch ar fawu kara-fpehtu eebru-
zis Abifineefchu semē, kuru winfch drihs ufwarehs, jo Abifi-
nija jaw labu laifu til lab tā beš waldbineeka bija un turee-
nas fhiftri zits zitu apfaroja, tā ka Egiptes wize-kehnnam
gruhfi nenahftees fcho walfti few peefawinatees. Winfch jaw
fenaf to buhtu ifdarijis, bet baidjahs no Turku waldbibas;
bet tagad, kur Turku waldbiai deefgan darba ar Herzegowi-
neefcheem, winfch nu fahzis fawu ufwarefchannu. Uf tahdu
wihfi tad nu Egipte tiks fhifra un leela walftiba.

Geffchjemes finas.

No Nihgas. Bahr semes augtu tirgu un zenahm, kà tahs turefees lihds nahkofcham plaufchanas laikam, mums pasneeds „Darbs“ fchahdas eewehrojamas finas:

Glas-augi un rihb-eta. Kapfchi un rippchi ir wifàs semes sem wideja auguma isdewufchees un tapehz gan wareja gaidiht, ka zena til par fehklahm, kà etas zelfees; tomehr tas maf bija manams un laikam ari tagad wairs augstaki dauds ne-ees. Glas-augeem tagabit ari wairs newa ta wehrtiba, kas fenaf bija; jo petroleums teem dara leelu konkurenzi. Rudfi pehz wesumu skaitka ir wifzaur sem wideja plahwuma isdewufchees. Til zaur to, ka tee labi ber un ir fmagi graudds, teef kahda data no truhkuma islihdsinata. Mehs sinam, ka Bahzija rudfi truhft, bet ari to, ka Kreewija, Ungarija, Galizija, Dahnija un Sweedrija tai warehs labu teefu pahrdoh, tikpat no fchagada plahwuma, kà ari no fawa weza krahjuma un kad turklaht wehl to eewehro, ka kartupeli wifzaur labi isdewufchees, tad uf dauds augstakas rudfu zenas gaidiht newaram. Kweefchi ir wifzaur wehl fliftaki isdewufchees, nefa rudfi un ihpafchi pehz graudu labuma. Kweefchus kohpdamàs semes kweefcheem dauds fshahdeja weldè faktifchana, ruhfa, publi un pastahwofchs leetus plaufchanas laikà. Kad to eewehrojama, ka tagad tahs semes, kas ziteem gadeem kweefchus pahrdewa, fcho gadu tohs pehrl un kaut gan Kreewija, Ungarija, Rumenija un Amerikà wehl brangi krahjumi no isgahjufcha gada atrohдах, tad tomehr labeem kweefcheem wajaga drihsaki zena zeltees, nefa atpafal eet un kà rahdahs no fahkuma, eekam tirgi islihdsinajahs, kweefchu zena, kas bija atkritufe, tagad jaw pamafam, bet drohfschi fahl kahpt. Meefschi ir wifur no karstuma un faufuma lohti zeetufchi un dauds weetàs atkal plaufchanas laikà pastahwofchs leetus tohs pohstijis, zaur ko fcha gada mantojums sem wideja plahwuma palizis un pat graudi ir pawahji; ihpafchi to war faziht no bruhweru meefcheem. Lai nu gan ari wezs krahjums netruhft, tad tomehr war zereht, ka meefchu zena zelteees un ihpafchi bruhweri par labeem meefcheem ari labu zenu mafahs, Ausas ir labaki, nefa meefchi isdewufchahs, ari pee fanemfchanas bija isdewigs laiks un tà tad teef fpreests, ka wifpahri nemohht efohht widejs plahwums. Bet tà kà ari 1874. gadà maj ausas mantotas, tad bija jadohma, ka ari ausu zena zelteees, kas ari pehdejàs nedelàs ir notizis; bet waj tahs til dahrgas atkal buhs kà isgahjufchà pawafari, to wis newar zereht. Waischi ir wifàs semes, fur tohs kohpj, wifai labi isdewufchees un tà tad winu zena ir stipri kritufe. Griki atkal wifur ir bijufchi flifti, tomehr winu zenas labibas tirgu ir no mafaka fwara. Pahlftu augi (sirni, wihli un pupas) newa teizami nekur isdewufchees un tapehz zena par teem fchai gadà turefees. Kartupeli, kas gan dauds weetàs ir kaitigi palikufchi, tomehr ir til dauds augufchi, ka wifpahrigi nemohht war faziht, fchis gads ir bijis weens bagats kartupetu gads. Ka kartupeli rudfu zenas ir pamafinajufchi, to jaw peeminejam. Apini fchogad ir papilnam un tapehz winu zena nebuhs augsta. Tabaka ir wifzaur flifta un tapehz fahl winas zena palikt aifweenu dahrgaka. Wifzaur nemohht lohpuhariba ari newa wis til pilnigi isdewufchahs, kà to pawafari zereja un tapehz semkohpjeem jaw tagad pee barofchanas ar apdohmu buhs jastahjahs, lai til leels truhkums ne-usmahktohs, kà to jaw fchogad peedfshwojam.

— Bilsfehtas kara-deenesta komiteja dara „Widf. gub. awifes“ sinamu, ka teem, kam pehz likuma fchini gadà ja-eet lohfes wilkt, buhs atrahft 1mà Nowemberi pulksten 8 no rihta leelas gildes augfcheja fahle, fur tiks nolafita eefaulfchanas lifte un tad buhs lohfes wilkfchana. Lohfes-wilzeju apflatifchana un peenemfchana notikfchoht tai 3fchà Nowemberi komitejas kohrteli Pehtera-basnizas eelà Salowa namà.

No Widfemes. Bahr Widfemes fchi gada raschojumu „Wal-dibas wehstnesis“ rakfta pehz winam peefuhritahm finahm tà: wafaras labibas raschojums wifpahrigi nemohht ir fche gan-grihs labi, jeb wifumasaki widuweis raschojums bijis. Sahmu falà un daschòs Balmeeras un Bilandes aprinku apgabals war ar raschojumu buht meerà. Seemas labiba ir wifur wifpahrigi par widam labi augufe. Laiks pa plawamu laiku bija wifur ihsti labi. Strahdneekam tika par deenu 50 lihds 90 kap. mafahs, firdfineeem 75 kap. lihds 1 rubl. 43 k., strahdneezei 32 lihds 55 kap.

No Sautas. Sautas mefchà, kahdas 30 lihds 40 werstes no Zehlabstates tai 9tà Oktoberi tika noschauts fche nedsehts swehs, prohti rafmaks (wahzu waloda: Biefraf). Winfch ir drufku leelaks par ahpsi, ar melnu garu spalwu (wilnu). Winam tikai bijufchahs trihs kahjas, zetorta kahja, kà rahdahs, bija jaw fen atfchauta, jo bija pilnigi apaugufe. Rafmaki dshwo wifu tahtakà seemeli. Kà fchis fchurp no-ktuwis, to neweens nesin teikt. Warbuht winfch buhs tas lahjis bijis, kuru isgahjufchà wafarà redsejufchi (Elschnu mefchà, jo wina (prohti rafmaka galwa) stipri lihdsinajahs lah-tfcha galwai, lai gan ir drufzin mafaka. Noschautais rafmaks tikfchoht isbahstis un tad nodohhts Zeligawas museumà.

No Zukuma pufes. Wafara pee mums jauki beidsahs, bef ka buhtu warejufchi fehhlotees, waj nu par aukstumm, jeb wifai leelu faufumu. Lai gan bij pafauhs fehjas laiks, rudfi un kweefchi newifai labi eefehiti, par to mafa behda, bet rudens mums ahtri, un lohti fihws usnahza. Jaw preefch Wikeleem par diwi nedelahm bij lohti auksts, ikdeenàs leeli wehji, tad atkal daschahs deenas leetus. Tahds grohfigs laiks bij, kamehr tais deenas uf ohtru un trescho Oktoberi fahka sneegs ar masu falu rahditees, un tagad jaw sneegs ir wairaf deenas kritis, til dauds ka war pa leetzeleem, tikpat labà seemà ar leelu-leelo wesumu braukt, bet no falas wehl maf juhtam. Tahtak runajohht japeemiu, ka pa muhju widuzi daschdaschadi gadijumi peedfshwoti, gan ehrmigi, gan behdigi. Ta par Remtes tirgu, kurfch tohp tai 15tà Septemberi noturehts, ir kahlam fainneekam wehesis, ko tas uf tirgu atwedis, norahwees, un diwi zilwekus un ari til pat dands firus sabadijis. Kà teiz, tad tas bulis ir jaw bijis pahrdohhts schihdam, bet schihds redsedams nedeenu, teiz ka naw wina.

— Jaunpilefchu Pohkimfchu mahjàs sagli puifchu flehtis apfagufchi, tapat Struteles Melnkaln mahjàs, atkal meitas apfagtas. Zitai nauda, zitai drahnas u. t. pr. Saglis bijis zaur flehts juntu eegahjis. Ta pagasta waldibai tika no fahdsibas pasinohts, fchi tad gahja uf kahdahm mahjahm kaiminu pagastà kahdu wihru kratihht, uf ka zereja, ka nedarbu padarijis, bet par noscheloschannu kahdas diwi waj trihs nedelas wehlaku; sinama leeta, ka nelo ne-atrada. Preefch kahdahm trim nedelahm notika Niterschastes pagastà fchahds behdigs, nedfirdhehts gadijums: M. G. fainneekam deenohht kalps, kas jaw wairaf gadus zeefch ar krihtamu kaiti. Schim wihram fainneeks ir lizis ezeht un ar diwi firgeem. Weens firus un

ohtra kehwe. Saimneeks ar turpat netahlu laukâ dšihwojis. Uf reisi ſchee fa-eet lohpâ dšihwodami, ſaimneeks eerauga, ka wina kalpam rohkas aſinainas. Get tuwak, aplukko kreetni, redſ ka kehwei mute aſinaina. Wihrs iſgreesiſ ſchai mehli un ſtarpugalu pee kreifaſh ſchohflu puſeſ pahrgreesiſ. Saimneeks praſiſiſ: „ko tu eſt dariiſiſ?“ ſchiſ atbild: „ko tad eſ eſmu dariiſiſ, neka, waj eſ eſmu ko noſahwiſ.“ Wairak nekaſ ne-atliſiſ dariht, ka kehwi uſ weetâſ noſchaut. Wihrs, ka zere, kaſ arweenu tohp no krihtamaſ kaites mohzihtſ, laiſkam eſoht prahtu ſaudeiſiſ, un tâ to negantu darbu padariſiſ, jo patſ no ta neka neſinoht.

— Ap Mikeleem noſaga Semites Kaſafu ſaimneekam diwi ſirguſ, kurei it tuwu pee mahjahm bija ganibâ palaiſti. ſklati rekſinoht uſ 80 lihdiſ 100 rubleem. Beſ tam dšud wehl ſchur tur par ſahdiſibahm ſuhdſameeſ. P. Gr.

No Kurfemeſ wafara puſeſ teel „Keepajaſ awiſei“ tai 6. Oktoberi tâ ſinohtſ: „Kâ wafara tâ ari Septempera mehneſiſ iſrahdiſia leelu ſauſummu, tikai brihſcheem druſzin leetus lija. Naktſ ſalnaſ ſcho gadu lohti agri ſahkaſh, prohti tai 12tâ Septemperi. Tikai pa gadu zetorkſni ſiltſ wehſſch puhta un ſaulite ſpihdeja, turpretim no 29ta Septempera lihdiſ 4tam Oktoberim puhta aukſti wehſi, brihſcham wehtra ploſſiſjahſ un naktſ-ſalnaſ bija. Tai 6tâ Oktoberi ſneegſ ſaſniga plaukſteſ beejumâ. Pahrlabibaſ angſchamu runajoht japeemin, ka rudſi zaur zaurim atmetuſchi 8 granduſ, meeſchi turpretim bijuſchi lohti plahni, 3 lihdiſ 5 graudi. Ari ſirni un lini plahni anguſchi. Seemas ſehja puſlihdiſ laba, ihpaſchi pehſ beidſama leetus labi ſala palikuſe.

No Turogaſ. No tureenaſ teel Kreewu awiſei „(Pyeek. Mipr“) ſinohtſ pahrlahdu atgadijumu konterbandeſ leetâ. Taſ biſiſ tâ: tai 1tâ Oktoberi diwi ſchandarmi atnehma netahlu no Moſchaikeem konterbandneekem ſchetrijuhgu ratus pilnuſ ar konterbandi un aiſweda to uſ Telfcheem. Tai 2. Oktoberi wini, weenu ſchandarmu un 2 kaſafuſ lihdiſ panehmuſchi dewahſ no tureenaſ uſ Gorſchdi, kur ta tuwaka tulesſſanzija atrohdahſ, lai tur waretu ſakerto konterbandi nodoht. Kad wini pulkſten 8 wafara ſtarp Kulnu un Gorſchdi bija nonahluſchi, tad wini tika braukſchana aptureti no tulfcheem rateem (wahgeem), kaſ no kreifaſ puſeſ no meſcha iſbrauza un uſ zeta apſtahjahſ, tâ ka newareja garam tikt. Kamehr wini pahrlahdu atgadijumu pahrdohmaja, te uſ reiſ no labâſ puſeſ ſprahga ſlintaſ ſchahweeni, weenaſ kaſakſ tika noſchautſ un weenaſ ſchandarmſ eewainohtſ. Zaur ſchahſchamu ſtigi ſabaidiſuſcheeſ ſahla ſkreet un uſ tahdu wiſi teem ziteem iſdewahſ iſglathteekſ. ſchi uſbruſſchaua notika lahdaſ 60 jeb 70 werſteſ no taſh weetâſ, kur konterbande tika konterbandneekem nonemta.

No Maſkawaſ. Iſgahjuſchâ numurâ ſinojam, ka Maſkawaſ kaufmanu aiſdohſchanaſ banka tai 11tâ Oktoberi ſawas maſkoſchanaſ apturejuſe. Struſbergam ween eſoht lahdi 7 milioni pee ſchiſ bankaſ. Struſbergſ tiſiſ paliktſ ſem poliſejaſ peeraudſſchanaſ. Tagad nu atnahluſchâſ jo plaſchakaſ ſinaſ. Struſbergſ, kaſ minetai bankai paliziſ 7 milionu rublu paradâ, atſtahja Maſkawu un aiſbrauza uſ Behterburgu, kur wiſch tiſiſ zeeti ſanemts. Kâ ſpreeſch, tad zaur minetaſ bankaſ maſkaſchanaſ aptureſchamu doſcheem tirgotajeem buhſ jakriht bankrute. Kahdam bankaſ-ſungam Behterburgâ eſoht pee ſchiſ bankaſ daliba ar 400,000 rubleem. Banka, kâ iſgahjuſchâ numurâ ſinojam, bija luhguſe no ſinaſ-ſini-

ſtera palihdiſibu, bet winaſ luhguſchana tikuſe atraidita. Behſ wehlaſahm awiſchu ſinahm ſinaſ-ſiniſteris palihdiſibu neſneediſ tapehſ, ka banka ſawu naudu aiſdewuſe preeſch ahrſemeſ ſpeku laziſjahm (darba-uſnemſchanaſ); buhtu wina preeſch ſpekulaziſjahm naudu eeſſchemeſ aiſdewuſe, kur deeſgan nau-daſ waiſjagoht preeſch jaunu darbu uſnemſchanaſ, tad ari no walſteſ puſeſ banka buhtu warejuſe uſ palihdiſibu zereht. Maſkawaſ awiſeſ ſino pahrlankaſ bankruti tâ: „mehſ eeraugam par ſawu peenahkumu ſche peemineht, kâ Struſbergam pee bankaſ bankruteſ daliba,“ taſ ir, ka zaur wini pa dalai bankrute zehluſehſ. Struſbergſ ir paſiſhtamaſ dſelſezeta buhwetajſ jeb ar ziteem wahrdeem: wiſch uſnehmahſ dſelſezeta buhwetajſ iſweſt un tâ winam leelaſ naudaſ ſumaſ waiſjadſeja.

Wehl no Maſkawaſ. Pahrl Struſberga dalibu pee Maſkawaſ bankaſ bankruteſ tagad teel daudiſ rakſtihtſ. Kahdu druſzinu no tam ſche uſſihmeſim. Wiſu pirms japeemin, ka Struſbergſ ir zeeti ſanemts, tad wiſch gribeja no Behterburgaſ ſtepeni aiſbraukt. — Kahdeſ lungeſ, kaſ no Behterburgaſ uſ Maſkawu bija ſubtihtſ, ir Maſkawaſ bankaſ papiruſ apſkatiſeek un dohd ſchahdu ſinau, ka Maſkawaſ banka gan zaur Struſbergu paſaudeſchoht lahduſ 5 milionuſ rubl. Gan ſchim paradam par drohſchibu Struſbergſ eſoht iſdewiſ parahdu ſihmeſ uſ ſaweem ſabriſkeem un muſſchahm, bet ſchiſ parahdu-ſihmeſ gan maſ ko buhſchoht wehrtâſ, tapehſ ka Struſbergſ uſ ſaweem ihpaſchumeem jaw deeſgan parahduſ eeſtaſiſiſ. Struſbergſ uſ Kreewiju bija nahziſ, lai waretu lahduſ naudaſ ſchwindeli iſdariht un tâ wiſch tad ari zaur wiſjadu riſkoſchanoſh to panahza, ka no Maſkawaſ bankaſ dabija tik daudiſ naudaſ aiſnemteekſ. Tai gan Maſkawaſ bankai zaur tam leela ſlahde, tad tomehr, kâ naudaſ buhſchanaſ ſinataji ſpreeſch, Kreewijaſ tirgoſchanaſ zaur tam nekahdi ee-wehrojami kawekti neradiſchoteekſ.

No Pultawaſ. No tureenaſ nahrl behdigâſ ſinaſ. Taſ leelaiſ ſauſumſ, kaſ zaur meſchu iſzirſchamu gada no gada peenemahſ, Deenwiduſ-Kreewijaſ wiſu ſemkoſhibâſ dšihwi ſapohſta. Lauki biſ par daudiſ wahji, ſeena lohti maſ, jaw tagad tur ſahdiſchâſ maſka 5 rubli birſawâ; lohpi aiſeet par ſmeektu naudu; gohwi ar tetu pahrdohd par 7 rubli un ſirguſ, kur agral maſkaja 40, 60, 150 rubl., war tagad pehſ patiſſchanaſ no tabunehm iſmekleteekſ par 12 rubl., gada kumeluſ par 15—30 kap. Weetahm ſchihdi ſapehrl leelu pulku lohpu par 2, 3 rubleem, leel tohſ kaut un galu laukâ panieſdami brauz ar ahdahm andeleht. To labako wehrſcha galu pahrdohd par 30 kap. pohdâ. Un tomehr kur ſchiriſ gada tur tâ iſpohſtahſ kahdeſ labſ jaunaſ gadaſ tur war buht gaidamaſ?

Ahrſemeſ ſinaſ.

No Wahzijaſ. Tai 15tâ Oktoberi tika atklahta Wahzijaſ walſteſ-ſapulze. Pee ſapulzeſ atklaſchanaſ jeb eeſahſchanaſ keiſaraſ nebija klahl; trohna-rumu wina weetâ tureja miniſteris Delbrükſ (Delbrück), kaſ runu tâ eeſahla: „Zeenigi lunge! Gan bija keiſara wehleſchanaſ, Zuhſ pee ſchiſ walſteſ darbu ſahſchanaſ apſweizinaht, bet ſchi wehleſchanaſ newareja iſpilditeekſ, tapehſ keiſara maſteſte man to uſdewa. ſchiſ ſapulzeſ darboſchanaſ buhſ wairak jaſtrahda pee jaw paſtahwoſchu likumu papilnoſchanaſ, neka pee jaunu eeriktu (inſtituziju) dibinaſchanaſ. To ſaziſiſ, miniſteris Delbrükſ peemineja, kaſ wiſeſ nahrlchoht pee apſpreeſchanaſ. Wiſu pirms buhſchoht apſpreeſchamaſ jaunaſ naudaſ eeweſchana, kaſ no-

litta us nahkſoſcha gada 1mo Janwari. Tad buhſchoht pahrſpreeſchama ſtempelu-nodohſchana un telegraſa-buhſchana. Behz tam nahkſchoht pahrſpreeſchana ſtrahpes-likumu grahmata un ſcho likumu papilnoſchana. Tad ari ſapulzei tiſſchoht preeſchâ likti tirgoſchanaſ- un kugoſchanaſ-nolihgumi. Kad ſchim brihſcham tirgoſchanaſ klufums manams, tad ta ne-efoht wal-dibas waina, tahds klufums ari pa laikeem zitâs walſtis un ſemês eerohnahs, bet, tam ne-efoht nekahda ihpaſcha eefpehja us politikas buhſchanu un us meera uſtureſchanu. Trohna runas beigâs tika peeminehts, ka us ilgu meera uſtureſchanu waroht palautees; ari keifara ſatikschanahs ar Italias keh-ninu un wina apſweizinaſchana no Italias tautas puſes efoht par leezibu, ka wiſpahrigais meers ſtipraki nodibinahts.

— Bruhſijas ſlowenam un teizamam tautas-wihram von Steinam, kas pirmâ Bruhſchu-Franzſchu kara til zentigi preeſch ſawas walſis un tautas ſtrahdajis, tagad tai 14tâ Oktoberi uſzelta peeminas-ſihme. Pee peeminas-ſihmes atklahſchanaſ bija ſapulzejufchees pulks augſtas un ſemas lahtas laudis; ari keifara nama printſchi un prinzeſes bija atnahkufchi, tikai keifars nebija nahzis, zaur neweſelibu aiſlawehts.

— Pa to laiku, kamehr Bahzijas keifars Mailandê zeemo-jahs, efoht ſawâ ſtarpâ ſarunajufchees Bahzijas un Italias walſis-wihri par daſchahm politikas buhſchanahm. Kâ kahda ahrſemes awiſe teizahs ſinaht dabujuſe, tad mineta ſarunajcha-nahs ſihmejuſehs us pahweſta zelfchanu, tas ir, kâ buhtu ja-ifturahs, kad tagadeis wezais pahweſts mittu un jauns pah-weſts buhtu zelams. Starp Italiju un Bahziju efoht ſchini leetâ weenoſchanaſ radufehs. Politikas-ſinataji ſpreeſch, ka trihs keifara-waldibas lihds ar Italias waldibu efoht eefſch ſawas iſtureſchanaſ weenojuſchahs, kad jauns pahweſts buhs zelams. Schahda weeniba ſtarp leelwalſtim dara ultramonta-neem deefgan galwas grohſiſchanaſ.

— Kâ dſird, tad Bahzu walſis ſapulzê nahkſchoht ari pee pahrſpreeſchanaſ likumu noſajijumi, kas ſihmejahs us ſchibdu teefibahm (rektehm). Sekam pee pahrſpreeſchanaſ kerſchotees, tiſſchoht ſakrahtas ſinas un padohmi, kas us ſcho buhſchanu ſihmejahs.

No Berlinaſ. Kâ tureenâs awiſes ſino, tad ſirſta Biſ-marcka ſlimiba peenehmufehs, tâ ka winſch ſchim brihſcham newaroht pee walſis ſapulzes ſehdeſchanaſhm peedalitees. Beſ nerwu-ſahpehm winam laba kahja ſagrahbta no gichtes (kaulu-ſahpehm).

No Parijhes. Kâ jaw laſitajeem ſinams, tad ultramon-tani ir wiſeem jaunu laiku zenteeneem pretineeki un tâ ari ne-war eeredſeht teeſas-laulibu, kas Bahzijâ jaw eeweſta un ar laiku un pehz wajadſibas ari tiks eeweſta zitâs walſtis. Preeſch ne-ilga laika notika ſchahda teeſas-lauliba Parijhe, kas Fran-zuſchu awiſeſhm dohd to ſpreeſt un ultramontanem to pulo-tees. Bijufchais Parijhes pilſſehtas wezakais, wehlaſ Fran-zijas wehſtneis Greezijâ, tagad republikaneſchu kreijas pu-ſes (brihwprahtigo) partijas preeſchneeks, Schil Teri (Gules Ferry) tai 11tâ Oktoberi apprezejahs un likahs ſalaulatees pehz teeſas laulibas. Par leezineekeem pee ſchihſ laulibas bija wina brahſis un wina draugs Bardu (Bardoux), kas ir juſtizis-minifterijâ par ſekretereera weetneeku. Franzuſchu awiſes pahr ſcho gadijumu ſinodamas rakſta, ka Bardu'am pehz wina politikas pahrleezinaſchanaſ gan newaroht par launu nemt, ka winſch pee teeſas-laulibas par leezineeku bijis, bet ka

winſch augſtâ walſis amata buhdams, pee minetas laulibas par leezineeku gahjis, tad tas naw ihſti pareiſi. Bet ultra-montanu partijai kalpodamas awiſes wehl ſihwaki ſpreeſch, pahr Bardu; winaſ pagehr, lai Bardu no amata atzeloht, ta-pehz ka winſch pee teeſas laulaſchanaſ bijis par leezineeku.

No Sweedru ſemes. Kâ zitâs ſemês, tâ ari Sweedrijâ un Norweaijâ teef augſtakâs ſkohlâs mahzitas ſweſchas walo-das. Lihds ſchim tur wiſuwairal Franzuſchu walodu mahzija, bet tagad Franzuſchu waloda teef pa leelakai datai atmeſta un winaſ weetâ teef mahzita Bahzu un Anglu waloda, ihpaſchi Bahzu waloda teef wairal peekohpta.

No Paleſtinaſ. Kâ laſitajeem ſinams, tad Paleſtinaſ deen-widus-rihta puſê atrohnahs ta tâ noſaukta „mironu juhra,” kura ir 10 juhdses gara un kahdas 2 lihds 3 juhdses plata. Schihſ juhraſ uhdens ir ruhkti-ſahligs, tâ ka neweena dſih-wiba ſchini uhdeni newar dſihwoht. Tagad nu laſam awi-ſes, ka kahds Anglis mehginajis „mironu juhrâ” maſgajotees. Winſch teiz, ka winſch neweena uhdeni tahdu brangu maſga-ſchanaſ ne-efoht atradis kâ minetâ juhrâ. Uhdens ſchini juhrâ efoht dauds ſmagaks neka zits kahds uhdens, tâ ka maſgajotees newaroht dibinâ nogrimt un tapehz lohti weegla peldeſchana. Kad nu minetais Anglis to bij eewehrojis, tad winſch ari ſawu beedri, kas nemahzeja peldeht, uſajinaja us maſgſchanoſs. Ari ſchis gahja uhdeni, bet tikai lihds paduſeſhm uhderi no-grima. Bet pee maſgſchanaſ waijaga ſargatees, ka uhdens azis jeb mutê ne-eeenahk. Uhdens ir lohti ſklaidrs, bet neweena ſiws tur newar dſihwoht.

No Perſijas. Iſgahjuſchâ numurâ ſinojam: kad Perſijas ſchahls bija no ſawas zeloſchanaſ pa Giropu mahjâs pahr-brauzis, tad winſch eezehla komiſiju, kurai bija daſchas ſwa-rigas pahrgrohſiſchanaſ walſis-leetâs ja-irdara. Bet komiſijas darboſchana atrada dauds pretineekus un iſzehlahs ſtrihdini, tâ ka ſchahls pahr tam ſaduſmojahs un komiſiju atzehla. Tâ tad nu Perſijâ atkal wiſe pa wezam eet. Tagad nu ſinas atnahkufchahs pahr Perſijas kara-ſpehku. Kara-ſpehls efoht kâ bijis, deefgan noſchehlojamâ buhſchanâ, lai gan zereja, ka ſchahls, pa Giropu zetodams un tâ tad Giropas kara-ſpeh-tus redſedams, ari ſawu kara-ſpehku labakâ lahtiba eegrohſi-ſchoht, bet ſchi zeriba, tâ rahdahs, bijuſe welta. Kahds awi-ſchu ſinotajs, kas augſcham minetas ſinas atlaidis, Perſijâ buhdams apſlatijees Perſeeſchu kara-pulku legheri, kur winſch wiſur nekahrribu un netihribu atradis. Kad ſchahls atnahk, tad ſaldati teef argehrbti druſzin labakâ mundeerinâ, zitadi wiſe pa wezam. Tee 2000 jahneeki, kas Teheranâ (Perſijas galwas pilſſehtâ) ſtahw, pawiſam panihkufchi; tâ par prohwi wini nenahza us munſturi, kas ſchahla preeſchâ bija notu-rama, jo wini ſazija, ka dimu gadu laikâ ne-efoht algu da-bujuſchi un tapehz ne-eijoht us munſturi. Perſija war Dee-wam pateiktees, ka winai tagad meera laiki, jo ko wina gan ar ſaweem kara pulkeem eefahktu, kad winai karſch buhtu jawed.

Anſrumam.

„Mahjas weeſa” 31. numurâ laſamâ rakſtis: „Gan no-kaweta, bet wajadſiga atbilde.” Scho rakſtu ſarakſtijis Auſ-rums ar perſchinu eefahkdams, ar perſchinu pabeigdams. Behz kahdahm rindinahm rakſtitajs uſſauz laſitajeem, lai neſmejo-tees wiſ jaw tagad, zitadi dabuſchoht lihds beigahm ſmeefcha-nahs krampjus, jo us preeſchu atradiſchoht „wehl pulka dauds

johzigaku weetu." Tadehl steidsjohs fcho rakstu lasiht, lai dsirdetu johkus un dabutu gahrđi ismeetees. Rakstam galu drihs atradu, bet johku ne. Nesinu waj Aufrums lasitaju mahni- niščanu tura par johkeem, jeb waj johki ais lameem un Aufruma logikas tā paslehpufchees, ka wini dsirdami un redsami til tahdeem, kas ar lameem un Aufruma logiku („dohmajchanas lifumeem“) tā apradušči, ka Aufrums patš.

Aufrumam ir glušči zitada logika nefa ta, ko Greeku filosojs Aristoteles nogruntejis, kurai wisi peekriht un kurai ari Aufrums peekristu, ja til spehtu ar winaš eepasihtees. Bet tagad („kas katram ruhš, to winšč pehti“) Aufrums nodarbojajs tilai ar fawu ween. Winšč praša dedsiģi ween pehz fawas logikas un lamajahš, kad tahš ne-atrohd kahda Leipzigas studenta wehtulēs, kas rakstias Lappas Mahrtnam un kuras fchis sem wirsrahta „Is Leipzigas,“ pehz fawas fastahdiščanas lizis „Mahjas weeša“ 11. numurā nodrukahť. Apřlatiřim tagad tuwaki, kahda Aufrumam logika un ka winšč gar minetahm wehtulehm ar fawu logiku strahda.

Lappas Mahrtna draugs (students) raksta: „Leipziga ir kohřcha un prahwa pilšfehťa. Wisi nami ir augsti un leeli 4, 5, 6 lihđi 7 tahšču, jeb 2 tahšču nami tē pawiřam naw; ais pilšfehťas wahrteem tee ir tahdi pařhi augsti un leeli. Gedsihwotaju tē naw masal nefa Mihgā. Laudis wisi dser alu; jaunkundies, feewas, wihri, sehi, wisi eet kneipi jeb weefniģā.“

Aufrums: „Jaunais siltsemneeks (tā Lap. Mahrtn. draugu fauřim, jo fawu wahrdu winšč naw teizis) pahri rindās Leipzigas pulktahščigohš namus peeminejis, steidsahš fawam mehrkim pretim, steidsahš pee alus dserščanas“ u. t. pr.

Nedseet, ko Aufrums zaur fawu logiku is peemineem Lap. Mahrtn. drauga wahrdeem spehji ispehtihť. Winšč ispehtijis:

1) ka Lappas Mahrtna draugs naw teizis Lap. Mahrtn. „fawu wahrdu,“

2) ka alus dserščana Lappas Mahrtna drauga mehrkis un

3) ka Lappas Mahrtna draugs Leipzigas „pulktaščigohš“ namus wehtulē peeminejis, wehtuli pametis nerakřtiti un steidses pee alus dserščanas.

Bahr wifeem fcheem ispehtijumeem mums weenigi japateizahš Aufruma logikai, jo bes winaš peepalihđsibas no wifahm fchahm leetahm ne-useeři minetās wehtulēs ne seeda.

Regribedami ar Aufrumu srihdetees, fauřim ari Lap. M. draugu fchāi rakřtā par siltsemneeku. Siltsemneeks rakřta tahťak: „un tuhdat glahse klahť, tahda kruhřite ar ohřu un spohřhu alwas wahku.“

Aufrums fchohš wahredus fauz par ehrotu tureenās (Leipzigas) „alu kauřu“ isřkaidrořchani. — Auřrum, Auřrum, kas Ķums teizis, ka Leipziga dser alu is „alu kauřeem“ = (Schädel der Höhlen?) Siltsemneeka wehtulēs no teem nefa naw teiktš un Leipziga Ķuhs ne-eseet bijušči, jo zitadi sinatu, ka fchē ir gan kruhřites un kruhřes is glahses jeb stikla un alus-glahses ar ohřu, ka kruhřite, un ar alwas wahku. Kapehzi Ķuhs jauzatees pulkā ar faweem „alu kauřeem,“ ko neweens fchē nepasihři? Ķuřu řmadřenu kauřs buhtu fchāi leetā deriģaks.

(Turpmat beigums.)

Wahr rekruschu dohschani.

Rekruschu flaitš, kas fchini gadā no Widšemes jadohđ, ir

2452. Geřaullščanas rusōs eerakřtiti 9337 jaunekti, tā ka drusku wairāf ka zetortai dafai jastahjahš kara-deenestā. Minetee flaitli pehz aprinķeem un kantoneem isdalahš tā:

Rihģas	apriņķi,	1. kantonā,	669 jaunekti,	176 dohđami rekruschi.
	" 2.	" 408	" 107	" "
	" 3.	" 262	" 68	" "
	" 4.	" 262	" 68	" "
Walmeerās	" 1.	" 323	" 85	" "
	" 2.	" 321	" 85	" "
	" 3.	" 302	" 80	" "
Behřu	" 1.	" 379	" 100	" "
	" 2.	" 274	" 72	" "
	" 3.	" 255	" 66	" "
	" 4.	" 296	" 78	" "
Walfas	" 1.	" 239	" 62	" "
	" 2.	" 185	" 48	" "
	" 3.	" 250	" 65	" "
	" 4.	" 295	" 78	" "
Werowās	" 1.	" 310	" 82	" "
	" 2.	" 257	" 67	" "
	" 3.	" 244	" 63	" "
Teħrpataš	" 1.	" 81	" 21	" "
	" 2.	" 466	" 123	" "
	" 3.	" 367	" 97	" "
	" 4.	" 272	" 72	" "
	" 5.	" 371	" 98	" "
Behřnawās	" 1.	" 369	" 97	" "
	" 2.	" 236	" 61	" "
	" 3.	" 262	" 68	" "
Wilandes	" 1.	" 276	" 73	" "
	" 2.	" 363	" 96	" "
	" 3.	" 325	" 86	" "
Arensburgas	" 1.	" 418	" 110	" "

Kohpā 30 kantoni 9337 jaunekti 2452 dohđami rekruschi;
Behřn bij . . . . . 8652 " 1832 " "

Sasaulščanas termini Ķursemē ir fchahbi:

Ielģawās aprinķa komiřija.

Ķat 3. Nowemberi.	— 1. kantonā	Ielģawā.
" 10. "	— 2. "	" "
" 17. "	— 3. "	Dohbelē.

Bauřkas aprinķa komiřija.

Ķat 3. Nowemberi	— 1. kantonā	Bauřkā.
" 17. "	— 2. "	" "

Ķulumā aprinķa komiřija:

Ķat 3. Nowemberi	— 1. kantonā	Ķulumā.
" 18. "	— 2. "	" "

Ķalses aprinķa komiřija:

Ķat 10. Nowemberi	— 1. kantonā	Ķalsē.
" 24. "	— 2. "	Kandawā

Ķuldigas aprinķa komiřija.

Ķat 3. Nowemberi	— 1. kantonā	Ķuldigā.
" 11. "	— 2. "	Saldū (Frauenburg.)

Wentšpiles aprinķa komiřija:

Ķat 4. Nowemberi	— 1. kantonā	Wentšpilē.
" 18. "	— 2. "	" "

Wisputes aprinķa komiřija:

Ķat 3. Nowemberi	— 1. kantonā	Wispūtē.
" 10. "	— 2. "	" "

Ķrohřinas aprinķa komiřija:

Ķat 17. Nowemberi	— 1. kantonā	Ķeepajā.
" 3. "	— 2. "	" "

Jaunjelgavas aprinka komisija:

Tai 3. Novemberi — 1. lantonā Jaunjelgavā.
" 17. " — 2. " Jehlabstātē.

Sluistes aprinka komisija:

Tai 17. Novemberi — 1. lantonā Brihvā.
" 11. " — 2. " Sluiste.

Vitums

preekšč ewangeliuma Lutera tizibas lauschu fko-
lahm us laukeem un fkolotaju seminareem Igaunu
un Kursemes gubernās.

(Wisaugstati apstiprinats 25. Aprili 1875.)

(Statees N 42.)

6) Pee lauschu-fkohlas apmellešanas zaur likumu ir pee-
speesti wisu Lutera tizibas pagasta lohzeļu behrni no 10.
lihdj 13. dšhwibas gadam. Kad fkolieni bes likumiga ka-
welka no fkohlas atstahdami paleek mahjās, tad no winu we-
zakeem jeb audsinatajiem tohp peedšhta naudas-strahpe, ko no-
saka tahs weetas fkohlas komisija ne apafsch 1 kap. un ne
pahri par 10 kap. par katru nokawetu fkohlas-deenu.

Mahziba fkolhā noteek no 15. Oktobra lihds 15. Aprilim
un welkajs trihs gadus no weetas. Skohlenu pahrbaudi-
schana (eksamens) noteek ik gada tahs weetas fkohlas-komisijas
klatbuhfchanā.

Peesihmejums. Ja schinī artiseļi pawehleta peespeeschana us
lauschu-fkohlas apmellešanu neshmejahs us teem Lutera
tizibas behrneem, kas pehz winu wezato waj pehrminderu
gribas tohp mahziti zitās no watsiwaldibas atwehletās
mahzibas-weetas. Bet schee behrni ir padohti tant no fko-
las apmellešanas brihwā laitā pahrlausfchanai eefsch
religijas zaur tahsweetas ewangeliuma Lutera tizibas mah-
zitajiem, kā likums schahdu pahrlausfchanu pawehl. Bes
tam tahs weetas fkohlas-komisija behrnus no fkohlas ap-
mellešanas war atswabinaht slimibas jeb zitu eewehrojumu
kawellu deht.

7) Skohlenu apgahdaschana ar ustinu, (kamehr wini fkolhā
eet, tapat ari ar wajadšigahm fkohlas-leetahm, grahmatahm
un zitahm wajadšibahm, peeder pee winu wezato jeb dee-
nestis lungu peenahfumeem. Ja nabadsibas deht tas naw
eespehjams, tad fkohlas-leetas, grahmatas un zitas wajadšibas
tohp apgahdatas us fkohlas eenahfchanu rehkinumu, is kurahm
ari tohp ustinu tahdi behrni, kas paleek pawisam bes kahdas
apgahdaschanas.

8) Lauschu-fkolhu fkolotaji us semehm us kirspheles fko-
las-komisijas nolifschanu tohp nemti eepreekschā pahrbaudi-
schanā, no kam tikai tahdi ir atswabinati, kas tahs weetas fko-
lotaju seminaru kursu nobeigusch. Teesiba, kahdu kandidatu,
deht eejelšanas kahdā fkohlas amata, preekschā stahdiht, pee-
nahkajs muischas ihpafschneekam jeb pagastam, kas fkolhu us-
tur, waj ari abeem, pehz jawstarpigas sarunas, kad fkolha
tohp ustinu no abu mantas. Skohlotaji tohp no kirsphe-
les-fkohlas-komisijas pee amata peelaihti un no ta pascha at-
raiditi; bet apstiprinati un atlaihti wini teek no lauf-fkohlas
wirskomisijas.

Kad gada laikā, kamehr kahda fkolotaja weeta tika brihwa,
neweens derigs kandidats preeksch schihs weetas ispidfchanas
neteek preekschā stahdihts, tad kirspheles fkohlas-komisija no
fewim leek kandidatu laufskohlhu wirskomisijai preekschā deht
apstiprinafchanas.

9) Sestdeenas isnemoht, kurās fkolieni pehz pusdeenas tohp
atlaihti us mahjahm, fkolotaju usdeemums ir, isdeenas 6 mahzi-
bas-sundas doht un bes tam fkolhenu darbus un usweeschā-
nohs usrauhsiht.

10) Pagastōs, kam naw wairak kā 500 wihreefchu un
feeweefchu dwehseles, fkolotajiem, pee brihwa dšhwokta, ja-
dabo wiemasakais 100 rublu lohnes par gadu, kas waj nu
fkaidrā naudā jeb ari eenemchanā no kahda semes gabala
war tapt isrehkinata; pee schihs sumas teek wehl peelikti pa
10 rubteem us ikkatru simtu dwehseļu, kas pahrak par 500
dwehselehm.

11) Preeksch kirspheles-fkolahm der wisi preeksch pagasta-
fkolahm nofaziti nolikumi. Kirspheles-fkolhās ir peespeeste
schahdās mahzibas nodatās mahzih: Religijā, basnizas weh-
sture, lauschu un Kreewu walodā, aritmetikā, wehsture, geogra-
fijā un dseedaschanā.

II. gabals.

Lauschu-fkolhu walidiba us semehm.

12) Lauschu-fkolhu walidiba Igaunu un Kursemes gubernā
tohp ustizeta: a) katras weetas fkohlas-komisijai, b) kirsphe-
les fkohlas-komisijai un c) laufskohlhu wirskomisijai.

13) Katras weetas fkohlas-komisija fastahw: Igaunu semē,
sem weena no kirspheles-konwenta is winu lohzeļu skaita is-
wehlejama inspektora preekschfehdešanas is weena no tahs
weetas basnizas preekschneeka, is kirspheles mahzitaja un is
weena no kirspheles pagasta wezakeem iswehlejama pagasta we-
zaka; Kursemē, sem tahs weetas basnizas preekschneeka preeksch-
fehdešanas — is tahs weetas mahzitaja un is tahs weetas pa-
gasta wezaka, tā kā ari is muischas ihpafschneeka, kad tas nem
dalibu pee fkohlas ustinu.

Peesihmejums. Katrā pagastā weetneeku pulks (pagasta li-
kums no 19. Februara 1866. §. 9.) iswehl is sawa widus
weenu fkohlas-wezato par palihgu fkolotajam fkolos la-
bumā un deht pahrluhfchanas pahr behrnu mahzibu mah-
jās, tohpā ar basnizas wezakeem.

14) Kirspheles-komisija Igaunu gubernā pahrwalda wisa
aprinka fkohlas, bet Kursemes gubernā wifas fkohlas kirsphe-
li un fastahw, sem weena no laufskohlhu wirskomisijas wehlejama
inspektora — is diwi basnizas preekschneekem, kas aprinka-
sapulzes (Kursemes gubernā kirspheles sapulze) tohp iswehleti
is weena, no tahs weetas ewangeliuma Lutera tizibas konfi-
storiuma preeksch tam iswehlejama mahzitaja un (Igaunu gu-
bernā) is diwi kirspheles-teejas peefehdetajiem, kas ja-iswehl no
wifseem kirspheles-teeju peefehdetajiem tant aprinki, un (Kur-
sesmes gubernā) is diwi no wifas kirspheles pagasta-teeju preeksch-
fehdetajiem iswehlejameem pagasta-teejas preeksch- un peefeh-
detajiem.

15) Laufskohlhu wirskomisija fastahw, sem gubernas-muisch-
neeku-maršhala preekschfehdešanas, Igaunu gubernā is ischet-
reem basnizas wirspreekschneekem, is pajauligeem basnizas wirs-
preekschneeku teejas peefehdetajiem, is Igaunu gubernas gene-
ral-superintendenta un is fkolotaju seminaru kuratoriuma
preekschfehdetaja, bet Kursemes gubernā — is general-superin-
tendenta, is weena Jelgavā dšhwodama aprinka — muisch-
neeku-maršhala, is weena no muischneeku komitejas is to kan-
didatu skaita, kas winai no lauschu-fkolhu wirskomisijas teek
likti preekschā, iswehlejama rahts, is weena no laufskohlhu wirs-
komisijas iswehlejama basnizas wirspreekschneeka un is fkolho-
taju seminaru kurata. Preeksch laufskohlhu wirskomisijas tohp

no eefſchleetu miniſterijas weens lohzecklis no Walſts-waldibas puſes cezelts.

16) Katras weetas ſkohlās-komiſija luhko uſ to, ka ſemneeku behrni kahrtigi ſkohlū apmekle, gahda par kahrtibu ſkohlās, walda ſkohlās-kaſi, uſtrauga behrnu mahjās mahziſchanu un eeſneedſ Aprila widū un uſ 1. Oktobri kirſpehles ſkohlās-komiſijai plaſchu un ſkaidru rehkinuma pahrſklatu kà ar ſkohlāhm ſtahw, kaſ ir paſtrahdahts un kà ſkohlēni uſwedahs.

Peeſih mejumš. Kurſemes gubernā tohp, kad trihs jeb wairak paſgaſti ſaweenojahs uſ weenas ſkohlās uſtureſchanu, weens no ſcho paſgaſtu wezateem, uſ paſchu paſgaſtu wezako iſweheleſchanu, par tahs weetas ſkohlās-komiſijas lohzeckli cezelts; kad turpreti ſkohlā tilai preekſch diwi paſgaſteem zelta, tad winu paſgaſtu wezakee pee ſkohlās waldoibas ſehdeſchanahm nem pahrmānus dalibu, tà ka pehz til trihs gabeem weens eeſtahj ohtra weeta.

17) Kirſpehles ſkohlās-komiſija pahrluhko tani winai uſtizekà apgabalā, kà laukſkohlās ſtahw ar ſkohlās buhſchanu, zaur rewideereſchanu ſinamōs terminōs jeb, pehz wajjadſibas, nenofazitā laikā, kaſ ja-iſdara zaur winas lohzeckleem, uſmekle lihdeſktus un gahda par jaunu ſkohlū zehſchanu un paſtahwoſcho pahrlabofchanu, iſpilda ſkohlū wirſkomiſijas pawehles, eeſneedſ ſchij komiſijai iſ gada Maijā un Nowemberi plaſchus un ſkaidrus rehkinuma pahrſklatu, kà ar ſkohlās buhſchanu ſtahw, peelaiſch ſkohlōtajus tam brihſcham pee amata un atraida tohs no amata, iſſchkir fuhdſibas pahr wineem un wiſas no paſgaſtu ſkohlās-komiſijahm eenahkuſchās leetas un apgahda ſchihš waldoibas ar wajjadſigahm inſtrukzijahm dehl ſkohlū-eeſſchkiſigas kahrtibas un pahrwaldiſchanas.

Kirſpehles ſkohlās-komiſija ſapulzejahs diwireiſ par gadu, Aprili un Oktobri; preekſch tekoſchahm daritſchanahm ſehdeſchanas tohp noturetas pehz wajjadſibas. Pee wiſahm ſchihm ſehdeſchanahm wiſmaſakais buhš nemt dalibu preekſchſehdetajam, weenam lohzecklim iſ baſnizas preekſchneeku ſkaita, weenam lohzecklim iſ paſgaſta wezako ſkaita un padohmes garigam lohzecklim.

18) Laukſkohlū wirſ-komiſija ſapulzejahs, pilnā ſkaitā, diwireiſ par gadu, Junijā un Dežemberi. Preekſch tekoſchu leetu iſpildiſchanas komiſija ſapulzejahs pehz wajjadſibas, pee kam wiſmaſakais jabuht klah: preekſchſehdetajam, weenam garigam, weenam paſauligam lohzecklim un tam lohzecklim no Walſts-waldibas puſes. Tilpat kirſpehles, kà ari paſgaſta-ſkohlās ſtahw ſem laukſkohlū wirſ-komiſijas wirſwaditſchanas un uſtraudſibas, kaſ tahs ſem winas waras padohdas inſtituzijas apgahda ar wajjadſigahm inſtrukzijahm, eekſch ſcho noſajijuma rohbeſchahm, ſkohlōtajus uſ paſtahwibu apſtiſprina un atlaiſch, wajjadſigas ſkohlās-grahmatas eewed un wiſas pee winas eenahkuſchās ſkohlās-leetas iſſchkir. — Katra gada ſahkumā taſ komiſijā preekſchſehdoſchais gubernas muſchneeku marſchals tauſchu apgaiſmoſchanas miniſterijai, pehz preekſchraſtitas kahrtibas, eeſneedſ ſinas, kà paſahjuſchā gadā ir bijis ar tahm ſem komiſijas wirſuſtraudſibas ſtahwoſchahm tauſchu-ſkohlāhm uſ ſemehm.

19) Suhdſibas pret laukſkohlū wirſ-komiſijas ſpreedumeem tohp eeſneegtas waldidamam Senatam (1. departementam), beſ ween tahs jautaschanas par mahzibu paſchu, kaſ tohp iſpreeſtas no eekſchleetu miniſtera.

20) Gubernators dabu wiſas wajjadſigas ſinas, kaſ ſih-

mejahs uſ tauſchu-ſkohlāhm uſ ſemehm, no ta lohzeckla no Walſts-waldibas puſes un pahreleezinajahs, kà ar ſkohlāhm ſtahw, kad wiſch to atrohn par wajjadſigu, waj nu patš jeb zaur ihpaſchu ſuhtni.

(Turpmat heigums.)

Dſelſszjeta brauzeeni ſtarp Rihgu, Jelgawu un Moſchakeem.

(No 20. Oktobera ſahloht.)

	puſſt.	min.	puſſt.	min.	puſſt.	min.
No Rihgas iſbrauz	9	50 r.	1	10 d.	8	15 m.
nonahł Jelgawā	10	58	2	32	9	17
nonahł Ruzē	—	—	4	32	11	9
Moſchaklās	—	—	5	54	12	23
No Moſchakeem iſbrauz	4	25	—	—	7	48
nonahł Ruzē	5	44	—	—	9	1
Jelgawā	7	39	—	—	10	50
nonahł Rihgā.	9	12	5	—	12	11

Padohms.

Man leekš preeks, ka waru ſcho par labu atraſtu lihdeſkli pee noſaluſchu lohzecktu, ihpaſchi rohku un kahju, atdſihwinaſchanas, ſinamu dariht. Ja-iſklauſe kahdas 3 lohtes alauna pulwera weenā mahzinā karſta uhdena un tad japeeleij til daudš remdena uhdena, žil rohlas waj kahjas maſgajoht wajjadſigs, un jaw pehz trihs jeb tſchetreeſigas nomaſgaſchanas palihdeſhs.

Ja auſis noſaldetas, tad jaleek ſchāi iſklauſejumā apmehzeta ſinu lupata uſ auſim, pee kam wina beeschi ween ja-maina. Wilkum Wetterich.

Sina pahr uſſaukteem Rihgā.

Pehtera- un Dohmes-baſn.: nama ihpaſchneekš Joh. Behring ar Dor. Agneſt Reich. Bohdneeka ſeliš Joh. Geinr. Teuroſe ar ſcharloti Roſaltju Kroll. Stuhmanis Martiſch Beerne ar Ottiliju Amaliju Walter. Galbneekš Karl Keiſner ar Soſiju Aug. Joh. Gierdel. Meeſneeku ſeliš Joh. Ernſt Ludwig Würtig ar Jul. Eliſ. Jakobſohn. — Fehlababaſn.: aſlehgū kalejš Eduard Jul. Kadners ar Martju Luifi Harber. Litografs Otto Friedr. Wegners ar Chriſtini Ged. — Gertrudes-baſn.: ſalbatš atſnamneekš Jahn Zurrjahn ar Geneſtini Eliſ. Utrai. Telegrafa-tſchinamneekš Julius Aleſſ. Mik. Schumachers ar Soſiju Jakob. Witthof. — Jeſusb aſn.: ſuhrmanu ſaimneekš Jahn Sprindſchul ar Juliju Bernſtein. Kaleju ſeliš Andrejš Skuija ar Annu Ammoling. Zimermanis Ewald Gutthmann ar Greetu Wikting. Kara-wihru muſtants Jekabš Butjing ar Greetu Miller. Fuhrmanis Mikeliš Sandowſky ar Martju Neuland, Meijera atraitni, oſim. Nathrin. Aſlehgū-kalejš Geinr. Wilh. Joh. Lange ar Eliſ. Kalning. Strahdneekš Antons Mjing ar Annu Bugowiš. — Jahaub aſn.: muhrneeku patentmeiſtars Anš Grautmann ar Juljanu Geinr. Meijers. Galbneekš Pehters Freymann ar Minu Mar. Jakob. Krühming. Muhrneekš Janiſ Weiſš ar Katarini Bihring. Wihnu ſchenteris Anš Pinks ar Karolini Bredig. Aſlehgū-kalejš Danieliš Lagſda ar Dor. Eliſ. Breede. Salbatš hketneekš Jahnis Elzers ar Annu Krahgis. Liefſlera muzineeku darbnizes wadoniš Ehwarts Waſbmann ar Annu Dſilne. Maſchinis Jakobš Mikelišohns ar Martju Anneti Richter. Fabrikū ſtrahdneekš Jahnis Berg (truſtama ſihmi Kalniſch) ar Magareeti Blekiš. — Reformeeretu-baſn.: Wiſemes hojgerichtes kanzelejas tſchinowneekš Eduards Boenede ar Kar. Mat. Siegert.

Lihſj 23. Oktobrim pee Rihgas atnahkuſchā 2182 lugi un aiſgahjuſchā 2140.

Zeribas beedriba.

Nomira tai 19. Oktobri Anna Dhsoling, № 292/23. Preekschneežiba.

Diwi skohlotaji

teel melleri par palihgeem Dpelalna draudse. Lohna par seemu latram 110—125 rubl. f. Zapeteizahs pee minetas draudses mahzitaja 5. Nowbr. sch. g.

Diwi mahzekli,

Iam patiktos skursteni-slauzitaja amatu ismahzi-tees, war peeteiktos Ahgeles talna, leela Lehgeru-eela, Herrmanna nama № 30, pee Klein.

Leellohpu un sirgu tirgus

tits Normisunishä, Siguldes draudse pee Dhsola krohga noturehts tai 10. Nowemberi sch. g.

Grahmatu-bohdde pee

W. J. Sacker,

Dohmes-gangi wehl dabujamas stipros wahlts eefetas leelas un mafas

Widssemes dseefmu-grahmatas wezä labbä druffä.

Rihgä, W. Jakobsona l. drufatawa, Wehweru-eela, linuwareem eepretim, nupat drufatas, turpat apstelejamus un wifas latwiflas grahmatu-bohdde dabujamas schahdas, no Fr. Mekon islaistis ja un as grahmatas:

Trihsreis par wolti, malfa 20 kap.
Slapjas singes, " 10 "
Sweizinaschanas padohmi 5 "

Wiseem manem draugeem un ziteem dahsneekem zaur scho sinoju, la es tagad Geksch-Rihgä, masä Kaleju-eela preti Sildešnamam № 16, sehlu-bohdi esmu eeriktis, un la pee man war wifadas puku-, dahrsu- un laulu-sehklas us appalwošchanu par lehtu tirgu dabuht. Pee man war ari dabuht puku-frohnus un daschadas zitas dahrsa mantas.

A. Z. Zwilling,

dahrsneeks.

Rihg. Latw. beedriba.

1) Beedriba ir nospreduše, atkal swehtdeenas-skohlu eetaishti, tabdä wihsē lä wina jau preeksch labdeem gadeem beedriba pastahweja. Piemä lailä mahzihs: rehlinaschanu, kreewu un latweeschu walobas. Wehlal ir nodohmats mahziht ari Wahzu walocu, simešchanu un grahmatu-weschanu. Zapeteizahs beedribas nama, pee Ahrgal l. Malfa par seemu 25 kap. par latru preekschmetu.

2) Beedriba ari fastahdas atkal dseedataju-kohris. Zapeteizahs pee kohra-wadona Ahrgal l. Malfa par gadu 50 kap. Swehtdeen, 26. Oktobri pulkst. 2 p. p. pirma dseedatšanas-prohwe.

3) Pee Ahrgal kunga ari ja-eemalka 30 kap. un ja-usdohd adreje, ja las wehletohs schini seemä teateru programus dabuht mahjas peenestus. Preekschneežiba.

Rihgas Latw. beedriba.

Swehtdeen 26. Oktobri 1875.

Weefigs wakars

ar danzofchanu. Musika no Enterpes orkestra. Biletis preeksch beedreem un dahmahm 40 kap., swešcherem lauzineekem 90 kap. preti lahtes usrah-dišchanas pee lafes dabujamas.

Gesahlums pulkst. 8; beigums pulkst. 2. Pulst. 3 nakti beedribas ruhmes tifs slehtas.

Kahrtibas komiteja.

No jensures atwehlehts. Rihgä, 24. Oktobri 1875.

Drifehts un dabujams pee bilšhu- un grahmatu-driketaja Ernst Plates, Rihgä, pee Behtera basnizas.

Sludinaschanas.

Undeles atwehrschanu.

Zaur scho zeen. publikai darom sinamu, la mehš schodeen festdeenä, tai 25. Oktobri sch. g. esam schepat Rihgä jaunuu

tehrauda leetu=bohdi,

fem ta wahrda

Hartmann un Liss,

Kalku=eelä Nr. 6, Balkina nama,

atwehrschi.

Scho sinojumu laipni eewehroht luhds ar zeenishchanu

Rihgä, 24. Oktobri 1875.

Karl Hartmann.
Robert Liss.

Teem, kas mani ar sawahm apsteleschanahm apgohdinajuschu, daru zaur scho sinamu, la es sawu schē lihds schim Schkuhnu=eelä Nr. 14 pastahwedamu

kungu=drehbju=magasihni

Kalku- un Walu=eelu stuhri Nr. 2., v. Reinhold f. nama, schodeen esmu pahrzehlis un ar leelakeem ismekleteem darba-spehteem apgahdajis.

To luhgdams eewehroht, schē wehl eedrohschinajohs, zeen. publiku usmanigu dariht, la es eespehju latra prahtu pehz smalkatahs, grehtatahs un skunstigatahs patišchanas ispildiht.

Beredams, ir us preekschu pee manim sawas waijadšibas apsteleht, palectu ar gohdinaschanu

Rihgä, tai 24. Oktobri 1875.

J. Schoop,

Ciropas mohdes-akademijas beedris.

Konzerte un weefigs-wakars

ar danzofchanu 9. Nowemberi 1875. Skultes dseedataju sahlē tifs notureta.

Malfa lungem 50 kap. f., kundsehm 25 kap. f. Gesahftees pulstien 4. p. p. Preekschneežiba.

Leel-Etraupē

tai 15. Nowemberi 1875

weefigs wakars

ar

danzofchanu.

Musika no Ulrich kapeles. — Gesahlums pulstien 7 wakara.

Undeles weetas pahrzelschana.

Zaur scho zeen. pirzejeem daru sinamu, la es sawu „wezo Breescha bohdi“ esmu no Nikolai-eelas us Ritter-eelu pascha mahja, netahlt no Bostrehma kantohra, pahrzehlis. 1

Behrnawä. C. A. Lezenius.

Weens pagrabs preeksch dahrsu-faktu-pahrohdšchanas teel isihrehts Mast. Ahrgal Rihgä Jaunä-eelä № 30 pee zimermeistera Schier.

Labs feens

ir leelakās un masakās dakās pahrohdšams. Klah-talas sinas us Behterburgas schošejas skohlas-mahja pee leela tilta. 1

S m i l t i s

war bes malkas tifti nowestas Ahrgal-Rihgas Jaunä-eelä № 13. 2

Labas trefnas klijas,

rupjāhs 1 rubl. 35 kap. un smalkahs 1 rubl. 45 kap. par 100 mahz. pahrohdh

Heinrich Koehler,

Belgawas Ahrgal-Rihgä, leelajā eelä № 10, kopla-tilta galā pee selta Siws.

Linu- un pakulu-dšijas

wifōs numurōs teel pahrohtas

B. Eugen Schnakenburga kantohri, Rihgä,

leelä Bils-eelä № 1, preti biršchas namam.

Bruhšhu-ihpafschneekem.

Trišhus 1875ta gada

Baireeschu apinūs

lä ari smalkato

Tiroles bruhwern-piki

tur weenumehe us lehgera un pahrohdh par lehtatahm zenašm

Max Tischbein.

Kantohris: Bils-eelä № 18, 1 trepi augsti. 1

5 rub. pateizibas-algas

dabuhs tas, kas mana, tai 17. Septemberi noslihtuscha brahla Joh. Janšohna Bawafaras beedribas grahmatinu atdohtu pee Rengiht l. Dinaminde jeb pee Bawafaras beedribas preekschneeka Bange l.

No polizejas atwehlehts.

Te klahst peelikums ar sludinaschanahm.

Gesuhthts.

Zeenijama redatzija! Newakas deht newareju ahtraki turpi-najuma no drulas-wainahm peesuhtht, bet tamdeht nedohmajat, ka es eefahthu darbu nepabeigfchu. Es esmu nodohmajis wifu dseefmu-grahmatu zauri lafht, lai patš waretu finahd dabuht un „Mahjas weefa“ lafhtajem finamu daribt, zit fintu drulas-wainas weenâ dseefmu-grahmatâ atrohnaht un tahdâ wihfê pee ta gala-spreeduma nahkt, waj tahdâ grahmata deriga, waj atmetama. Ar zeenafchanu J. K. ....

jaunâ drulâ ir	wezâ drulâ ir
241 lap. p. eenatidibas	eenatidibas
247 " nebuht	nebuhtu
248 " No fwehtas kistibas	Pee jauneku eefwehtifchanas
249 " Schê	Schê
253 " Tam ellees dshwibinu	Tam eelees dshwibinu
257 " Kad wels us launu grehtu-swarš	Kad wels us launu grehtu-swarš
258 " Ja nemittees man bauidht	Ja nemittees man bauidht
259 " Tahš muhfū wainu dseede	Taš muhfū wainu dseede
259 " fa wu	fawu
259 " Sirds weenu lafht gribbahš	Sirds weenu lafht' gribbahš
259 " draubstneeku	draubstneeku
259 " Ka tee eelfš mannim fuhbahš	Ka tee eelfš mannim fuhbahš
260 " Leeks truhlums	Leeks truhlums
260 " Un ſcho tahdu preeku faldu	Un ſcho tahdu faldu preeku
260 " Al. mans prahtinſch wiſſur wald'	Al. mans prahtinſch wiſſur wald'
261 " affinim uſwaru	affini uſwaru
261 " Al Kungs, peeliſdina	Al Kungs, nepeeliſdina
261 " Mannus fahpes	Mannas fahpes
264 " nowehlees	nowehlees
265 " neaifſleedf	neaifſlehd
265 " Zeelles	Zeelles
266 " roklam	roklam
266 " wella niſſumu	wella niſſumu
267 " fe wis	fewis
267 " Schehlaſtibas	Schehlaſtibas
268 " labpraht	labpraht
270 " weens	ween
271 " Ka	Ka
271 " Woi bedſirdi mannu kaiti	Woi nedſirdi mannu kaiti
272 " aſwabbini	aſwabbini
273 " Bet to debbeſ-jellini	Bet to debbeſ-jellinu
273 " Neaibibinahš	Neaibibinahš
274 " deenu	deenu
276 " launa	launu
276 " ſohga	ſohga
276 " Pee tew fwehta augſta ſaime	Pee tew tawa fwehta ſaime
276 " Ka ta tam beſ ſchloſchanas	Ka ta man beſ ſchloſchanas
277 " Redſ, kâ es noradajees	Redſ, kâ es noradajees
278 " Man eſſi, ſcheligſ	Man ſcheligſ eſſi

jaunâ drulâ ir	wezâ drulâ ir
279 lap. p. Balhibf	Balhibf
281 " Pehz grehtem bail!	Pahz grehtem bail
284 " rr	irr
284 " ilglahbt	ilglahbt
284 " muitti neelus	muittineelus
285 " nahz	nahz
285 " lu	lu
285 " lu	lu
285 " litš	litš
297 " Tamâ kruſta-lohžina	Towâ kruſta-lohžina
299 " aiſnibu	aiſnibu
300 " Selſch	Selſch
301 " Winſch nekriht Deewa ſohhibâš	Winſch nekriht Deewa ſohhibâš
301 " nn	un
301 " Ta ſahlakalt	Ta ſahle kalſt
303 " few	fewi
304 " bauſlâš	bauſlâš
305 " peepidibhts	peepidibhts
305 " Kaut leekahš nepaſihtees	Kaut leekahš nepaſihtees
306 " No launu	No launa
307 " ſwaigſne	ſwaigſne
307 " meklelees	meklelees
308 " ſchſirs	ſchſirs
311 " Preeſch	Preeſch
312 " Pataiſi uu to patš	Pataiſi tu to patš
312 " dwehſeltees	dwehſeltees
312 " Lai zeefigi tew baudu	Lai zeenigi tew baudu
313 " Es raugu	Es raudu
314 " Weenumehr	Weenumehr
316 " ka ir iſtwihžis	ka ir iſtwihžis
318 " nu	un
319 " Es brihnobamees peeminu	Es brihnobamees peeminu
320 " Kungs eei, muhš mihlebamš	Kungs eet, muhš mihlebamš
323 " Kungs, wiſſâ manna ſirdš	Kungs, wiſſâ manna ſirdš
326 " dſerū	dſerū
326 " Srr muhſcham teizam	Srr muhſcham teizama
326 " aſeem	aſeem
327 " Selſch	Selſch
327 " ſteigſchu	ſteidſu
329 " Tu meelotees	Tu meelotees
330 " la ir wahrgſhana	la ir wahrgſhana
331 " muhfū	muhfū
333 " Tu gribbi	Tu ſirdi gribbi
335 " pateizbas	pateizbas
335 " Tohš	Tohš
336 " mellus	mellus
344 " Iſrela	Iſraela
344 " Winſch brihnifchš rabbijees	Winſch brihnifchš rabbijees
345 " ilglabbahš	ilglabbahš
345 " Es	Es
348 " mums	muhš
353 " pateizbas	pateizbas

Sludinaſchanaš.

Skrihweris

ir wajahſigſ preeſch

Mahrzeenes pagaiſta - teefas

un waldifchanaš, Zehſu aprinti, Behriſhnes draudſe. Kaš to amatu grib uſnemt, war

15. Nowbr. ſch. g. pulſſt. 10 no rihta,

Mahrzeenes pagaiſta-teefas mahjâ pee ſchihš waldifchanaš peeteiſtees un ari ſil tahdš, kaš war uſrahdiht no Keiſerikſas II. Zehſu draudſes teefas leežibu, ka taš amata war ſil uſnemts un kaš war paſtahwiği ſchejeenes pagaiſta teefas mahjâ dſihwoht. Mahrzeena, tai 17. Oktoberi 1875.

Pagaiſta wezatais: Jakob Biterneck. Strihweris: N. Graſmann.

Walmeerâ!

Zaur ſcho par ſuru, ka no 12. Oktoberi m. d. ſch. g. ſahlot

manâ mahjâ ahriſchenu un aplophſchenu atroh. Zapeeteizahš preeſch puſdeenaht no pulſſt. 10-12. Dr. Eckardt.

Krohna Lutermuiſchâš pagaiſta-waldifchana

uſaizina tohš 1854. gadâ dſinufchus pagaiſta-beedrus tai 8. November ſch. g. ne-iſtruhluſcht Walmeerâ pee lara-klaufſibâš-komiſſiâš deht lohſchu-wiſſſchanaš atrahkt, bet eepreeſch tai 25. Oktoberi ſch. g. ir mineteem pagaiſta-beedreem lihđ ar ſaweem wezakeem un ziteem peederigeem pee pagaiſta-wezala jaſapulzejahš, tur wineem ſilš lara-klaufſibâš-komiſſiâš ſpreedumi yar atweeglinafchanaht ſinami dariti un peerahdiſchanaš yar notuſchahm iſlafiſchanaht un miſeſchanaht preti nemtas. Tai paſchâ beena, t. i. 25. Oktoberi ſch. g., ir wiſeem ahropagatš dſihwodameem ſchejeenes pagaiſta-beedreem krohna - pagaiſta-nodohſchanaš parahdi, kâ ari minetas nodohſchanaš par 1875/76 gadu pee pagaiſta-wezala beſ atrunas janolihdſina.

Wiſas pilſſehtu-, muſchu- un pagaiſtu-polizejaš teel laipni luhtas, augſchejo uſaizinaſchanaš teem ſawdš aprintš dſihwodameem ſchejeenes pagaiſta-beedreem ſinamu daribt un nodohſchanaš parahdneeht beſ uſiureſchanaš-ſihmeht nepeureht. 1

Krohna Lutermuiſchâ, tai 6. Oktoberi 1875.

Dihwoſka pahrmainiſchana.

Tagad es dſihwoju leelâ Melhander-eelâ No 17, paſcha mahjâ, 1 trepi augſchâ. — Runas-laitš no pulſſt. 8 lihđ 9 1/2 preeſch puſdeenas, un no pulſſt. 4 lihđ 5 pehž puſdeenas. Dr. Allenstein. 1

Buhwmeiſtari,

kaš gribetu uſnemt Zefwaines draudſes baſnijas buhwefchanaš, teel uſaizinati, lai peenahthu Zefwaines muſchâ pee apahſchraſhita baſnijas pehrminder leelunga deht eeflatiſchanaš tahš riſes un tahš nolihgſchanaš, un pehž tam lai peesuhthitu apahſchraſhitan ſawas praſtiſchanaš par to minetu buhwefchanaš lihđ 20. Novemberi ſch. g. Ja bihtu buhwmeiſteram kahdas uſrahdiſchanaš par ſawu darbu, lai tahš nem lihđ. Weidſohht Zefwaines baſnijas konwente noſpreedihtš, waj to praſtiſchanaš atroh par peenemamu. 1

J. von Klot,

Zefwaines baſnijas pehrminder-leelſlunga.

Pee manš Belgawâ, Katohlu-eelâ No 8, babujama Kreewuſemes dſelſs-zelu laut-fahrte, kaš maſſa ne-eſeeta . . . 15 kap.

eſeeta zeelâ mahłâ . . . 25 "

eſeeta zeelâ mahłâ un uſ audeſla 50 "

Schî lautfahrte newen ukatram deriga, kam nah-kahš zaur Kreewiſu zeſohht, bet ari preeſch muhfū lautſchloſlahm tohti uſteizama, tapehž ka uſ tahm ukatra guberni preeſch ſchloſena lohti eewehrigi norohbeſchota. — Ja man kahdš ſchahdas lanitahretš zaur paſti apſteletu, tad yar minetu zenu tahš yar paſti ar peesuhthitu.

H. Allmans,

3 e h f i s

gariga koncerte deht dascheem eemesleem nebuhs wis 26. Oktoberi, **bet 16. Nowemberi** sch. g., pullst. 2 pehz pufbeenas. Tai pascha deena pullst. 6 walaru buhs Weifenselota f. sahle laiziga konzerte un pehz tam weefigs walaru, uš fura Mricha lapele spēhles.

Zehsu L. L. un D. B. preekfchneeziba.

Latw. teaters Jelgawā.

Dhirdenā, 11. Nowemberi sch. g. spēhles Jelgawā apatsch Adolfs Allunana f. wabifchanas

„Preziosu,“

statu-lugu ischetrōs zehleēds. Gesahkums pullsten 6 walaru. — Biletes dabujamas H. Allunana grahmatu pahrdohdawa, skatohsu-eelā Salzmanā namā N 8, un no pullsten 5 minetā deenā teatera namā.

Weefibas walaru,

ar dseebaschanu un banzofchanu,

Burtneeku pagasta namā

16. Nowemberi sch. g. no pullst 4 pehz pufb. tiks isrihtots no „Bewerina beedribas.“

Par laipnigu eewehroschanu.

Zaur scho daru sinamu, ka esmu usnehmis A. Deubner lunga bekereju leelā Minz-eelā N 1 un ar konditoreju faweenofis. Bafseleete kuhleni teel gahrot un kofschā ispuschloti sagatawoti. Tapat uš tam zentischōs, faween pirzejeem pasneegt labu un smekigu maifi.

Scho sinojumu laipni eewehroht kuhst

Franz Gladik,

leelā Minz-eelā N 1. 1

Skoblas-ehrgeles

(postiwī) ar 3 un 4 balsim, ar un beš pedaleem, stipri un labi isstrahdati, stahw preekfch pahrdohfchanas pee ehrgelu-taisitaja

Weiffenborn, Zehstahstatē. 3

Weena bohde

ar zepfchanas krahfni un dshwofchanas istabu ir isihrejama Riter-eelā N 76. 2

Mahrzeenas muischā,

Behrsahnes draudse, Zehsu aprinki ir no Surgeem 1876. gada weena lohpu muischā us renti ispohdama, tā ari weena mahja 51 dahleri leela pahrdohdama jeb isrentejama. Tuwatas sinas dabujamas pee Mahrzeenas muischas ihpaschneela. 2

Weena mahja

ar ehrbegi un dahrsinu ir sawada eemesla deht lehti pahrdohdama pee lara-spitakeem, Bach-eelā N 2. Klahstalas sinas turpat.

Weena dshreenu pahrdohdawa

ir pahrdohdama Mast. Uhr-Rihgā, Dfirnamu-eelā N 17. Tuwatas sinas turpat.

Jauns isgudrojums!

Kā bohmwilnas- un linu-dshjas jeb drehbi weena stunda, beš silum-sahlehm (indigo) lehti ishti gaisch- jeb tumshchitu pehrweht, ir istai dabujams pee

Wilum Wetterich,

pehrwu-bohde pee Behtera basnizas.

Frischas drabinas

ir il deenas dabujamas C. Strichly alus-bruhsi, Nikolai-eelā N 51. 1

No zensures atwehlehts. Rihgā, 24. Oktoberi 1875.

Drihtēts un dabujams pee bilshu- un grahmatu-driketaja Ernst Platek, Rihgā, pee Behtera basnizas.

Sirgu-, gohtwu-, laidaru-, strengu-, akas- un dihsedes-lehdes no itweena gatuma un resnuma, tā aridsan tee drohschibas webja laterni jeb lukturi ar apakahm glahsehm, ar elst un swezehm dedsinami, un daschadi gresni mahju un rohkās laterni ir pilnigā krahjumā atrohuami tai

weenteesigā, wisu-wezakā un gruntigā

J.

Kedlich

Englischu

magasihne.

Keelwahrdes pils-muischas sweija pa Daugawu un Ohgres upi tiks inohmata. Klahstalas sinas dabujamas pee Keelwahrdes muischas wabifchanas, pr. Rembates dshleszela stanziju. 1

Eduard Zietemann un beedra pak-kambaris un pehrwu-bohde, Rihgā,

Behterb. Uhr-Rihgā, Kattu-eelā N 15, pahrdohb spitshkas un forkus eeshch wisadahm fortehm par jabrilas zemu, tā ari petroleumu eeshch muzahm un ar stohpeem par wislehtato zemu.

Holandeeschu peena-pulweri un Korneburgas lohpu-baroschanas- un dseedinaschanas-pulweri peedahwa

Wilum Wetterich,

pee Behtera basnizas.

Rohkas-

fchujamahs maschines

daschadōs leelumōs, kas lehshu- un stepechanas-duhreenus schuj, no 7 rubl. gabalā sahtoht, pahrdohb

Ziegler un beedris,

Rihgā, Pils-eelā N 19. 3

J. H. Wickel un beedra

wihnu-lehgeris un liseeru-fabrikis

Rihgā,

Behweru-eelā Nr. 11

peedahwa wisas wihnu-sortes, tā ari rumu, araku, kousaku, porteri, spiritu, smaltus liseerus, balsamu un daschadas schuapsu sortes, teizamā labumā un par lehtahm zenahm. 1

Krohna lukturus

preekfch basnijahm, tā ari wisas zitas basnizas-leetas peedahwa lehti

C. A. Tiedemann,

Kungu-eelā N 6, netahsu no Behtera basnizas

Petroleumu

pahrdohb

14 kap. par stohpu,

J. Meirens,

Putschurgā. 1

Rentes-weetas.

Turkalin-muischā, Stschiles draudse, ir no Surgeem 1876 uš 12 gabeem

semneeku mahjas

us semneeku- un muischas semes, wisas ar plawahm bagatas, isrentejamas. Tuwatas nolihgchanas Turkalina-muischā pr. Ohgres dshleszela stanziju, pee muischas polizejas. 1

Labs seens

teel pahrdohs wisu masal pa 16 brelawu, Mastawas Uhr-Rihgā, Smilshu-eelā N 43.

Rudsi

teel Bulult-dfirnawās pietti. C. Norwell. 2

Melnu un dshlanu lapu-tabaku, spēki un miltus pahrdohb par lehtu zemu

F. W. Gusew,

Gesh-Rihgas Jaunas-eelas stuhri N 5. 3

Labu pateizibas-algu

tam, kas flaidri usrahdiht war, tur mans tai 1. Oktoberi sch. g. nolihdis jatts-funs atrohnams. Schis funs, kuresch us to wahrdū „Schamil“ klausa, ir melns ar bruhnahm kahjahm un usajim, firmu wehderu un baltu pleki kruhtis.

Burtneeku pils-muischā, tai 17. Oktoberi 1875. Meschatungs: J. Fröhner.

Tai 20. Oktoberi sch. g. ir tai zelā pa Daugawas kofla titlu lihst Ranka fabrikai daschadas atflehgās, lohgu- un durwu-ehrges, wehrtiba 20 rubl, juduschas. Gohdigais atradejs lohpu laipni kuhstis tahs lectas pret

5 rubl. pateizibas-algu novohst Rihgā, Sinderu-eelā, tai bohde pee Karl Busch un beedra.

40 rubl. pateizibas-algas

dabuhš tas, kas par apatschā minetahm leetahm waretu skaidras sinas doht, jeb ari usrahdiht.

Tai nakti no 2. uš 3. Oktoberi sch. g. ir teem Zehsu aprinki, Lasohnes draudse, Birschumuischas fainnekeem Karl Abholing, Jakob Strads un Jakob Kruhming nosagti 4 firgi ar alshubfahm leetahm, tā: 1) tumshchēhs firgs 5. gada, blese peere, krehpes uš kreiso pufi, 60 rubl. wehrtiba, 2) firma kehwe (ahbolaina) 9. gada, krehpes uš kreiso pufi, 50 rubl. wehrtiba, 3) tumshchirms ehfels 3. gada, krehpes bruhnas un uš labo pufi, til pee austm weens kushtis uš kreiso pufi, 60 rubl. wehrtiba, 4) duhtans firgs 4. gada, blese peere, krehpes uš kreiso pufi un labā pufe drufku nogreestās, un preekfchas kreisai kahjai nagā wihles mohdā redsama stihpa, 50 rubl. wehrtiba, 5) fali pehrweti wahgi uš paduschlahm (rati nepehrweti), palakā ar beeru papihru isfisti, kuram 2 zaurumi isplihfuschā, ilfes ar dshls abteem un fali pehrwets lohs, un 6) tumshchruhnu pehrweti wahgi uš paduschlahm, ilfes ar dshls krampeem, weens un ohtris gals melni pehrwēhts un labas pufes kahpflam weens rinktis, kur tabju leel wērfu, nolautis.

No polizejas atwehlehts.

Urweenu tikai gohdiigi.

(Slatees № 36.)

„Naw jaw nemaš til breefmigi,“ winšch fajija. „Tas leelafais bija ta gihbutošchana, un ta nu ir pahriwareta. Ta galwas wahts buhs pehz pahri deenahm pate no fewis fadsijuse.“

Lai gan Lindemanis bija tajās pašās dohmās, tomehr winšch ne par ko netahwa tam jaw gultu atstah, bihdamees, ka kahds leelaks launums ne-izeltohs. Skrihwelis to ari klawfija. Uš spilwena atlaidees, winšch azis darija it ka luhlodams wehl kahdu drufzin eemigt. Lindemanis apfehдахs pa tam uš fawu wezo atswelteni (sofu) un pahrdohmaja to it fawadu gadijumu, zaur ko negaidohf few zeeminu jeb weefi dabujis.

Tē patlaban basnizu pulkšteni fajza flaneht, pilsehtneekem ta Kunga deenu paslubinadami un winu swehtas flanas kohfchi faskanedamas ari Lindemana klufa kambariti speedahs. Lindemanis falika rohkās un swehtās dohmās eegrimis, klawfijahs, lihds kamehr schee debeščkigeo balsoni atkal weens pehz ohtra aplufa. Graumanis bija winu pee tam ar pušwatejahm azim flepeni apluhkojis, un kad pulkštenu flanas jaw pilnigi bija beigušchās flaneht, tad winšch schigli galwu pazehla un prasija:

„Mihlo Lindeman, teizeet, ko juhs gan dohmajeet schihs flanas klawfotees? Es luhdsu, teizeet man!“

„Tas nebija nekās launs, ko es dohmaju, Graumana kungs,“ Lindemanis atbildeja klusi un mihligi. „Es dohmaju uš jums, un luhdsu Deewu, lai tas palihdsetu jums drihs atweselotees, un ka schihs pahrzeestas breefmas jums par swehtibu un uštairišchanu isdohtohs.“

Schee weenteešigeo wahrdi likahs skrihweli lohti aisgrahbuchi; wina azis ašaras mirdseja. Kahdu brihdi winšch guleja wehl tā pat klusi, tad uš weentreis rohku issteepis eesahza ar drebofchu balši tā runahf:

„Kreetmais wihs, juhsu luhgščhana ir paklausita! Deews ir manu famaitatu firdi kustinajis un to pee grehku atšišchanas un noščehloščhanas lohzijs! Nahzeet, mihlo meistar, un apfehščatees schē pee gultas, es gribu fawu firdi preeščch jums iskratihf un wifu isfuhdseht, ko pret Deewu un jums ešmu grehkojis. Ne, ne, nerunajeet wis preti! Jums manis jadšird, lai waru peedohščhanu no jums isluhgtees!“

Winšch runaja til eespaidigi, wina ilgošchanahs, smagu nastu no firds nowelt, flaneja til ne-issakami gaischi wina dreboščhā balši, un wina grehku noščehloščhana rahdijahs til dšiti un wareni uš wina firds spēeščhotees, ka Lindemanis, kaut gan eesahloht wina luhgščhanai pretojahs, nespehja wairs ilgak tam fewi aisleegt. Winšch apfehдахs pee wina gultas un fajija laipnigi: „Nu tad runajeet!“

„Wispašpreeščhu,“ tā Graumanis eesahza, „man jums jafaka, ka es pats ešmu tas besdeewigais negantneeks, kas jums juhsu dahrsu atnehmis. Gan sinams es biju tikai tas eerohzijs pee tahs wiltibas isdarischanas, bet bes manas palihdsibas nebuhtu tas wiltneeks nekad pee fawa mehřka tijis un tadeht ta padarita grehka nasta nespeešč manus vlezus nemaš mafak, neta wina.“

„Un tas ohtra,“ Lindemanis runaja starpā, „naw nekās žits, kā Behteršons!“

„Juhs ešeet usminejušchi, tas ir Behteršons!“ Skrihwelis

apstiprinaja. „Mehs pašstamees jaw no ilgala laika, un winšch it labi sinaja, ka es prohtu daschadu rohku rakstus pakal rakstihf un pehz wajjadšibas pahrtairihf. Kahdu deenu winšch mani pee fewis aissauzis, fajza ar leelahm apfohliščhanahm peerunahf, kahdu wezu dokumenti, kas uš juhsu dahrsa bija iskratita, tā pahrgrohšihf jeb pahrtairihf, ka winšch, Behteršons, to dahrsu par fawu waretu dabuht. No leelahm apfohliščhanahm faldi wilinahts, lahwohs ari peerunatees, winam paklausihf, bet turklahf dariju winu ari uš to usmanigu, ka tahda wiltiba ne ko zitu newaretu isdarihf, kā tikai winu pašchu nelaimē eegahf, kad ta dahrsa ihpaščneeka pirkščhanas kuntrakte peerahditu, to gluschi sklaidru wiltibu ešam. Tē Behteršons pašmehjahs un fajija: „Ja gan, kad kuntrakte lihds ar ziteem pee tahs peederoščhem papihreem nebuhtu jaw manās rohkās!“ — „Es negribeju ne par ko to tizeht, lihds beidsoht winšch schuplahdi iswilzis, man tohs parahdija. Nu sinams nebija man wairs ko schaubitees, tā pat kā neschaubijohs wairs ari par to, ka Behteršons ir tas saglis, kas Lindemani apšadsis. Tuhlit uš pehdahm winam to fajiju, un winšch, tadeht ka tee papihri to it gaischi leezinaja, newareja wis leegtees to nedarijis.“

„Nu ja, tā tas gan ir, Grauman,“ winšch teiza. „Bet juhs dabuseet puši no tahs naudas, ja til man palihdseet pee ta dahrsa tikt!“

Nu winšch man rahdija to naudū, kur ta noglabata bija, un tā winšch mani apmahnija, ka wina launai kahrdinaščhanai padewohs. Wis tika isdarihfs pehz wina wehleščchanahs, un kas tahtaf notika, to juhs, mihlo Lindeman, pašchi jaw deefgan labi sineet.“

„Til tahtu tam blehdim nu bija it labi isdewees; bet kad es nu kahdā wakara pehz tam pee wina nonahzu, to algu, ko winšch man til derigi bija sohlijis, no ta peeprašihf, tad winšch ar ismeeščhanu man durwis rahdija, un nesohlija man wairs ne farkana grascha doht. Man notika gluschi pareisi; tadeht man ar tahdu blehdi wajjadseja eelaištees? Tomehr pee wisa ta wina beskauniga krahpschana fajehla tatschu manā firdi newaldamas dušmas uš wina, un es draudeju, ja tas fawu wahrdū neturetu, tuhlit pee teefas eet un ne til ween to padaritu wiltibu winas preeščchā atklahf, bet ari winu par to sagli, kas Lindemani apšadsis, usdoht.“

„To gan gruhti nahktohs jums peerahdiht, Grauman,“ winšch atteiza mehdidams. „Drihsaf juhs pašchi few walgu ap kallu leekteet, kad to wiltibu gaismā zeteet, ko ne wis mana, bet juhsu rohka isdarijuse. Eijet ween gluschi meerigi pee teefas, ja jums patišchana fewi zeetumā bahstees, man tur naw nekās preti. Bet kad juhs dohmajeet, no manis kaut ko dabuht, tad tizeet man, juhs breefmigi maldatees!“

To teizis winšch rahdija man durwis un kad es nu negribeju wis labpraht tuhlit iseet, bet fajzu ar to lamatees un dasch daschadi ahrditees, tad winšch panehna man pee fruhitim un isweeda mani ahra uš eelu. Paščhā pirmajā dušmu karstumā gribeju tuhlit uš teesu skreet un wifu usdoht, lai nahktu, kas nahhdams, lai notiktu, kas notikdams. Kad ari man par to buhtu fawš sohds jazeešč, tad tomehr ta apšina mani meerinaja, ka tad ari Behteršons fawu peenahfamū algu dabuhs, kas sinams nebuhs ne buht mafata jeb weeglaka par manu. Bet par nakti guloht es apdohmajohs

zitadi, un kad ohtrâ rihâ ar auffsahm aſnim peezeſhohs, tad netikahs wairs to wakar iſdohmatu lugu tahtak ſpehleht.

Behterſons bij drohſch. Winſch ſinaja it labi, ka es gan drihſal diwi reiſes apdohmaſchohs, nefa weenu reiſ zeetumâ ſkreeſchu. Bet nu winſch mani apſmehja un iſſohboja, kur til ween fatildams, tâ ka labpraht wairs newehlejoſhs winam turwumâ nahkt.

„De nu wakar-wakarâ it nejaufchi fatikohs ar winu kahdâ weefnize, un gribeju atkal it klufam aifeet, lai nedabuhtu wina garohs ſohbus baudiht. Bet winſch bija mani jaw pamanijs, un jaw kreetni peedſehris buhdams, nelaida mani ne par ko wata, gribedams ar mani atkal pakirzinatees. Ar waru winſch mani pee rohlas zeeti tureja, un es, negribedams winu eekaitinaht, paliku. Winſch eefahza it drihſ atkal ſawus garohs ſohbus bruhleht, un kad es nu jaw wairak biju dſehris, nefa neſt ſpehju, tad nahzam it ahtri karſtâ ſtrihdi, tâ ka daudſ netruhka, ka mehſ abi turpat weefnize buhtu ſewi uſdewuſchees. Bet kad Behterſons manija, ka es uſ to jaw gatams biju, beſ ka maſ par ſewi wairs ko baiditoſhs, tad tas ſtubinajahs wehl pee laika mani apmeerinaht. Es redſeju gan, ka winam bailes bija, un kad man nu weenreiſ bij iſdewees to til taht dabuht, tad zereju ſtipraki wehl ari ohtru reiſ tas man iſdohſees. Tai paſchâ azu-mieklî gan zeetu klufu, bet turklaht zeeti apnehmohs, winu lihds mahju pawadiht un tad to til ilgi ſpeeft un baidiht, lihds kamehr tas man to grehka algu iſmaſfahs.“

„Das ari notika, un es dabuju ſawu peenahkamu algu kâ pelnijs, tilai uſ zitadu wiſi un zitadâ naudâ, nefa biju gaidijs un zerejis. Lihds wina dſihwolli nonahtuſchi, ſahjam atkal it ſihwi ſtrihdetees. Es beedinaju to atkal ar ſawu uſdohſchânu, un laikam biju ſahjis pee tam ſtipraki brehkt, nefa Behterſona drohſchiba wareja paneſt. Beidſoht winſch rahdijahs man padewees un eeweda mani ſawâ dahſâ, teitdams, ka tur to naudu eſoht eerazis. Ar no duſmahm un mantas ſahribas aſtulbotahm azim es tam pa dahſu pakal ſtaigaju, un kad nu winſch wehl to naudu man negribeja iſdoht, beſ wehl arweenu ſawos wahrdoſ wiſu-wiſadi grohſjahs, tad ne par ko wairs nebehdadams pilnâ kalla to par ſagli un wiltneeku lamaju. Waj nu winſch baidijahs, ka nahburgi manus lamaſchânas wahrduſ nedſird, jeb waj winſch dohmaja, ka es nu pateefi eſmu breeſmigi eeniknojees un gribu wiſu wata laiſt, ihſi ſakoht, — winſch ſakehra kohtu, kaſ turpat tam pee ſahjahm ſemê atradahs, un, pirms es wehl dabuju ko apdohmaht, ſpehra man ar to tâ pa galwu, ka es kâ no pehrkona ſpehreena trahpihts beſ atmanas gar ſemi nowehlohs. Kad nu es tagad ſchê atkal pee atmanas nahzis ſawas azis atwehru un juhs, mihlo Lindemani ſawâ preeſchâ ceraudſiju, juhs, ko es aplaupijs un peewihlis, ja — kad redſeju, ka juhs mani kâ ſchehligais Samariteris apkohpjeet, tad manâ ſirdi kâ naſis eeduhrahs. Mana ſirds man ruhktas pahrmefchânas preeſchâ zehla, un ſchoriht agri, kad juhs baſnizu pulkſteneem ſkanoht ar ſaliktahm rohkahm klufi un deewbihigi ſeſſcham un dohmajam redſeju, kad juhs uſ manu luhgſchânu ſawas dohmas man ſinamas darjeet, kad es dſirdeju, ka juhs par manu labklahſchânohs Deewu luhguſchi, — tad mani tahds ſawads ſpehls pahrnehma, kaſ mani kâ ſpeeftin ſpeeda, ſawu ſirdi juhſu preeſchâ iſtrahkt. Beſ jums, beſ ſchi gadijuma, kaſ laikam paſchâ Deewa wadiſchâna, kur taiſni jums par manu labdaritaju waijadſeja

palikt, buhtu warbuht tahs zeetuma bailes manas duſmas pret Behterſonu atkal pahrwerejuſchâs. Bet nu redſu paſchâ Deewa pirſtu, un nu lai noteek ar mani, kaſ notildams, taiſnibai buhs palikt taiſnibai! Pirms meerâ nedohſchohs, lihds kamehr juhs atkal ſawa dahſa ihpaſchneeks nebuſheet. Bet wiſ papreeſchu luhdſu juhs, man peedoht. Deews gan ſin, zil kohti daudſ es juhs eſmu apbehdinajis, bet es gribu atkal wiſu par labu greeſt, zil til manâ ſpehlâ ſtahw!“

Lindemaniſ ſneedſa atgreetam grehzeeklam rohtu. „Es peedohtu jums wiſu, Graumana lungſ, un no wiſas ſirds,“ winſch ſajija. „Negribu leegt, ka tas man buhtu leels preeks, kad atkal ſawu dahſu aldadutu, kura apkohpſchâna, nerehſinoht to labumu, ko tas man atneſis, man til daudſ gadus ta mihtaka atſpirdſinaſchânahs bijuſe. Bet es nemaſ negribu, ka juhs tadeht ſewi nelaimê gahſtohs. Es negribu juhs pee tam ſpeeft! Warbuht atrodahs wehl zits zeſſch, pa kuru atkal pee ſawa dahſa teeſibas teeku. Bagaidiſim ar wiſu, lihds juhs pilnigi weſeli tohpeet. Behz tam runaſim ar kahdu prahtigu wiſru, par prohwi, ar Salamana lungu, kaſ man jaw til daudſ laba darijis, un tad dſirdeſim, kaſ tahtak darams. Pa tam turatees til gluſchi meerigi un dohmajeet tilai uſ to, ka drihſ atkal weſeli tiktu.“

Graumaniſ palohzija galwu un nogrima dſilâs dohmâs: „Jums ir taiſniba, Lindeman,“ winſch teiza pehz kahda brihſchâ. „Mums nebuhs ne ar ko pahſteigtees. Beſ tam, — mana apnemſchânahs ſtahw ſtipri un nekufinama.“

Tahtak netika ne kaſ par to leetu wairs runahts, jo ſkrihwelis jutahs zaur to garu un ſtipru runaſchânu kohti nopuhlehts, un Lindemanim bij atkal ſchis un tas ſawâ ſaimnezibâ japadara, kadeht winſch iſ iſtabas iſgahja un atſtahja weeſi uſ kahdu ſtundu weenu paſchu. Winſch jutahs kohti laimigs par to wiſu, ko bija dſirdejis. Ta zeriba, ſawu dahſu un warbuht ari noſagto naudu atkal rohkâ dabuht, winu kohti eelihgſmoja. Kad tas wiſ tâ notiktu, tad wina dſihwes noluhſs buhtu jaw gandrihſ til pat kâ panahkt. Winſch waretu drihſ ſawam Indrikim ihpaſchu darbnizi eetaiſht, un ſawu Mariju atkal pee ſewis mahjâ nemt, un it ihpaſchi tadeht jo drihſ, ka wina paſchâ amats tagad jo kupli ſahza uſſatoht.

Kamehr wina weza ſirds jautas, laimigas nahlamibas ſlatâ atſpirdſinajahs, tamehr Graumaniſ gultâ guledams nebaudija ne kahdu meeru un preeku. Winſch bija drihſ atkal ſawu iſtehretu ſpehlu weetâ jaunus eemantojis, un jutahs deefgan ſpehzigs, no gultas peezeltees un apgehrbees. Ihſi apdohmajees winſch ſahza to mehginahkt, un luhl, tas ari winam iſdewahs. Klufi apgehrbees winſch nomafgaja muti ar aukſtu tihru uhdeni, kaſ to it brangi atſpirdſinaja, uſlika kahdu no Lindemana zepurehm uſ galwu, lai wahts apſehjums nebuhtu redſams, apwilla ſwahrlus un iſlihdâ gluſchi ſlepeni, beſ ka mahjas ſaimneeks to buhtu manijs, pa durwim ahra.

„Es gribu winu pahſteigt!“ winſch dohmaja. „To aht-rah tas noteek, jo labak!“

Behz maſ minutehm winſch bij paſudis, un kad Lindemaniſ pehz kahda laika atkal iſtabâ eenahza, tad tam par leetu brihnumu bija Jaredſ, ka gulta tuſſchâ. Weeſis bija iſlaides, — uſ kureni? to Deews lai ſin.

„Winſch warbuht kaunahs un buhs tadeht aiſgahjis uſ ſawu dſihwolli,“ Lindemaniſ dohmaja. „Nu, lai ari buhtu! Ugrak jeb wehlaſ winſch jaw gan liſſees atkal ſewi dſirdeht.“

Tas winam nenahja ne prahta, fkrhwelwim pakat dohteas, jo tad fchis waretu fahkt dohmaht, ka Lindemanis fawa labuma deht to daroht. Ta tad nu Lindemanis palika it meerigs mahja un gaidija pazeetigi, kas notiks. Igi winam nebija ari jagaida. Kamehr winfch mahja klufa un lehnä gara gaidija, tamehr ziti preefch wina strahdaja, jo Deewas gribeja, ka tas, kas apflehpts, nahktu gaismä.

Sesta nodaka. Nu naw wairs gruhti, arweenu gohdigam palikt.

Ta bija preefch Lindemana leela laime, ka fkrhwelis Graumanis fawu apnemfchanohs, wifu teefai usdoht, steidsahs driht jo driht isdariht. Ar fchahdu nodohmu winfch bija is Lindemana mahjas isbehdjis un tuhliit tairni us polizeju dewees, kur tikpat fawas ka ari Behtersona pahrfahpffchanas wahrdü pehz wahrda bija issajjis.

Kamehr nu fchis us tahdu wihfi fawu firdsapfianu atweeglinaja, tamehr ari Behtersons nebija rohkas glufchi flehpi turreis. Behz tam, kad winfch wakara to pafistu fkrhweli pahf fehtu Lindemana data bija nofweedis un tad nejauki murgodams wifu nakti pa gultu iswahrtijees un ta wakarejo dshrumu isgulejis, — tad no rihta flaidra prahta to wifu atgahdajotees to breefmigas bailes fagrahba.

„Kas gan ar to fkrhweli waretu buht notizis?“ Nu winfch nehmahs wifu wehl pehz fahrtas pahrdohmaht, ko wakar tam darijis. Buhtu winfch to pawifam nofitis, tad jaw wina lihkim wajadseja atrastam buht, un winfch til brihnojahs, ka par to wifs wehl til klufu stahwoht. „Bet kad nu winfch wehl dshwo, — ko tad?“

Tahda nesinafchana wina breefmigi mohzija. Winfch nesin ko buhtu dewis, ja kahdu drohffchu sinu par to buhtu dabujis. Bet kur lai tahdu sinu dabutu? Praffht winfch nedrihtsteja, kad negribeja pats fewi nodohtees. Ta tad neatlita nefas zits darams, ka pafcham eet us to weetu lufkoht.

„War buht, ka winfch wehl pawifam gul tur pat!“ winfch dohmaja. „Wehl ir ags laiks, nahburgi wehl gul, — es wehl waru to kur ne buht prohjam aifneft un aprakt, bef ka kahds to reds! Kas tad gan us mani ko waretu dohmaht?“

Bailes, kas wina ka leetuwens mohzija, nedewa tam wairs meera, neweenu azu-mirkli mahja stahweht; ar nedrohffcheem fohteem un bailigu flatiifchanohs winfch pa dahrsu us Lindemana mahjas puji lihda, lihds kamehr fehtu fajnedsa. Winfch flatijahs us sinamo weetu — bet ta bija tulfcha, fkrhwela meefas tur wairs nebija. Behtersona firds palika drufku weeglaka.

„Winfch newar buht miris!“ winfch runaja pee fewis. „Ja wina lihkis fche buhtu atrasts, tad jaw buhtu leels trohffnis bijis, ko es sinams us wifadu wihfi buhtu pirmais dshrejis. Ne, winfch bija no ta fiteena tikai drufku apmulfis, un ir wehlat nakti atmohdees un us mahju aifgahjis. Ja, ta tas ir! Tur naw nefas ko baitotees.“

Ta fawas bailes apremdinajis, winfch dewahs pa dahrsu atpakal us mahju. „Ja tas fkrhwelis wehl afinis, kas tad winam waretu notikt? Ne kas! Ja winfch lihds fchim klufu zeetis, tad winfch ari us preefchu to pafchu darihs. Muhffham winam ta patiffchana nerafees, zeetuma muhros tupeht.“

Pee wifahm tahm apmeerinafchanahm, ko Behtersons few preefcha stahdija, winfch tomehr ari apnehmahs, fkrhwelwim kahdu labu dahwanu taiifht, wina dufmas zaur to apmeeri-

nahf gribedams, prohti: kahdu datu fahpju naudas, un turflahf labu meera feegeli preefch lufpahm.

„Tad winfch buhs meerigs, un es tad efmu no wina wata!“ winfch dohmaja.

Kahdas pahri stundas Behtersons palika tihri meerigs mahja, bef ka par tuwalahm sinahm par Graumani ruhpetohs. Ee us weenu reis tam eekrita prahta, kas fin, ja til Lindemanis to ne-efoht atradis un pee fewis usnehmis, un jaunahs breefmigas isbailes wina atkal fahja mohziht. Ka tas newaretu buht notizis, par to nebija ko fchaubitees! Ko nu dariht? E, war buht, ka wehl ir laiks! ja-eet wehl reis turp pee lohga par to flaidru sinu dabuht. Ka dohmahts, ta darihts! Slepeni un bailigi winfch pee nahburga mahjas peewillfahs un ar swehrodamahm azim tur pa lohgu eekfcha flatijahs. Bet tas bija aturat tai brihdi, ka Graumanis pafchu laiku is istabas aifgahjis. Desmit minutes agraki winfch buhtu to wehl gultä atradis. Tagad, kur winfch to tulfchu redseja, tas palika drohffchi pee fawas wezas tijibas, prohti, ka Graumanis us mahju aifgahjis. Un kad tas ta bij, — par to winfch sinams nemaj ari wairs nefchaubijahs, — tad winfch wareja pilnä meera buht.

„Wifs labi!“ winfch pa dahrsu eedams pee fewis dudinaja, ar rohku gaisu firdams. „Tomehr man ja-eet tuhliit pee wina, ka wehl ihsta laika to dabuju apmeerinaht, lai tas nefahf ar mani kahdas dumjibas taiifht.“

Stipri zeredams, ka fkrhweli pateefi mahja atradihs, winfch pahri dahlderus kabata eebahjis, zela dewahs. Graumana dshwofliis atradahs pawifam ohtra pilffchta mala, tadehl nu Behtersonam bij labs gabals ko eet. Beidsiht winfch fawu mehrki fajnedsa, uslahpa pa trepehm lihds to juinta istabianu, ko fkrhwelis preefch fawas dshwofchanaas bija turreis, un fahja pee durwim dauffiht. Neweens ne-atbildeja. Winfch zehla durwu klinki un gribeja eet eekfcha, — bet durwis bija aifflehgtas. Winfch dauffija wehl ftiipraki un fauja, arweenu wehl dohmadams, ka Graumanis pateefi mahja efoht, bet warbuht zeeta meega guloht, — bet tas nedabuja ne kahdu atbildi. Beidsiht winfch kahpa semä ar fainmeezi par to aprunatees, un dabuja few par leelahm isbailehm to atbildi, ka Graumanis fchonakt ne pawifam ne-efoht mahja pahnahjis.

Kur tad winfch wareja buht? Ne tai weeta, kur Behtersons wina wakara nofweedis, ne pee Lindemana, ne pafcha dshwofli, — kur winfch wareja buht? Waj winfch gan pa nakti buhs atrasts un us polizejas naktis mahju jeb us kahdu flimmeeku-mahju aifwests? Notikt tas wareja!

Jaunas behdas Behtersonu atkal fagrahba. Bija tas fkrhwelis nu weena waj ohtra weeta, aifweenu tam wajadsehs atbildi doht, ka winfch tahdu bruhzi pee galwas dabujis, un tas waretu driht notikt, ka winfch reis plahpahf eefahkdams, isplahpa wifu. Jo ka zitadi winfch waretu par to breefmigu fiteenu, ko tas no Behtersona dabujis, flaidru sinu doht. Winam wajadsetu taffchu kaut kahdu kildas zehloni usrahdiht, un zil lehti tas waretu notikt, ka tas tad pateefi to ihsto zehloni usdohtu.

Tas wifs nu darija Behtersonam breefmigas galwas fahpes, un peenahffchanaas bailes nejauki wina firdi fchnaudsa.

(Turpmal wehl.)

Gradi un feedi.

Runadamas preedes.

(Sohmas tautas teika.)

Preefch wairak simts gadeem dšihwojis Sohmū semē kahds wihrs, kura wahrds gan jaw ir peemiršs; bet tomehr wehl arweenu no wina teef runahs. Schis wihrs bijis duhschigis un flawens medineeks, kas bes bailehm ar wišu niknato lahzi jeb wilku u. t. j. pr. fatikahs un to nereti gar semi steepa. Wina pawadoni bija diwi leeli un labi eemahziti funi.

Gadijahs, ka winfch, tapat kà arweenu, gahja medihrt ar faweem diweem uftizigeem pawadoneem. Winfch gahja wišu deenu, fchurp un turp; bet nekahdu swehru, neds ari putnu newareja fastapt. Behdigi usnahza winam, tumfchà beesà mefchà buhdamam, nakts; winfch par to neko nebehdadams, fakuhra pee kahdas leelas preedes uguni, un pats nolikahs, lihds ar faweem funeem pee winas faknes — guleht. Jaw patlaban winam meega mahmira ar fawu atšpirdšinadamu fpehku tuwojahs — winam fahka labi meegs nahkt, tē uf reifi winu kaut kas ufruna. Uf ta kohka, pee kura medineeks bija uguni fakuhris, un pats dufeja, bija leela fchuhfka deenā uflihdufe, un kad uguns tika ahtri cekurts, nebija tai wairs laika nolihft. Tagad ta wairs nedrihtftea, jjo baidijahs zaur uguni eet un fadegt, wina luhdſa guledamo medineeku par palihgu. Medineekam gan bija leels brihnums, ka fchuhfka zilweka walodu runaja, — bet tomehr tai atbildeja un teiza:

„Es newaru tewi no kohka laiſt, jo tu mani tad tuhdaſ kohdiſi.“

„Ne mihto brahliti, es tewi nekohdiſchu wiſ,“ fchuhfka teiza luhgdama balſi, „laid mani til ſemē, es tew buhſchu pateiziga — gribu tew wiſu radibu walodas mahziht.“

„Labi; bet kà tad lai es tewi no kohka noneſu?“ medineeks atteiza.

„Nozehrt weenu garu kohku,“ fchuhfka teiza; „tad uſzel to pee tahs preedes, kura es eſmu, tad pa to peelikto kahrti es jaw gan nolihdiſchu.“

Muſſu duhschigam medineekam rahdijahs ta fohlita alga deefgan leela; winfch darija, kà fchuhfka wehlejahs, un ſchi ari nolihda ſweika no kohka pee uguns kura. Tikko no ſawas nelaimes glahbuſehs, ſchi tuhdaſ, no pateizibas dšihra mahzija ko fohlijahs. Birms wiſu swehru, plehſigu un lehnū, tad putnu, ſiwju, ar wahrdu ſakoht, wiſas radibas walodas paſaulē, bet wina zeeti peekohdinaja no tahs leetas neweenai dšihwai dwehſelei neko nefeikt, ja pat ſawai ſeewai newarohht teikt, un ja buhſchoht teikt, tad uf weetās nahwe klaht un buhſchoht jamirft.

Kad nu medineeks wiſas radibas walodas bija iſmahzijeēs un fchuhfka jaw ſen bija aiſgahjuſe, tad winfch likahs pee ſawas wegahs preedes uf auſi un fahka eemigteēs. Wehl winfch nebija ne uſſiundas gulejis, meegs ar it labi neſnau-dinaja, tē winfch dšird atkal ko runajam. Wina diwi uſti-zigeē funi bij pee wina kahjam ſaritinajuſcheēs un runa weens uf ohtru tā: „Paleez tu ſchē pee muſſu kunga, ap-ſarga winu, ka ne-atuahhtu wilki, un to meegā nenokohſtu; bet es eeſchu uf mahjam, jo ſchonakt ſagli nahks, kuxi eelau-fiſeēs, un muſſu kunga mantu laupihš, ja wini nedſirdehs muſſu reeſchanu; tā, paleez tu un es eeſchu.“

„Tas ir labi,“ ohtrs ſuns atbildeja, „eij ween draudſin, un apſargi muſſu mahju, un es atkal apſargafchu muſſu fungu.“

Medineeks pateefi ſaprata, ko wina funi runaja; winfch dohmaja pee ſewis: „ſcheem diwi fſchetrikahjineekcem daudſ wairak prahta, neka es jeb zits to buhtu zerejis.“ Winfch fuhtija weenu funi uf mahjam, lai buhtu par ſargu preefch ſagleem, tā kà tas jaw bij wehlejeēs, bet pats likahs atkal uf auſi, jo bij lohti peekuſis, gribejahs atduſeteēs.

Wina azis meega pilnas ſawehehahs, un buhtu pateefi eemidſis, bet zaur fchuhfka mahzibu tam auſis bija lohti dširdigas tapuſchas, tā ka it katra maſa fſchabeſchana pee wina auſim atduhrahš. Tai paſchà brihdi winfch dširdeja kahdu ehrmigu ſchnahſchānu — un ſklaidri wareja ſaprast, ka weena zita preede runaja uf tahs preedes, pee kuras ſaf-nehm winfch guleja.

„Kruſta mahte,“ — preede teiza, „nahz pee manim, es eſmu ſlima un mirſtu, nahz uf manahm behrehm!“

„Beedohd mihta, es newaru,“ ohtra preede atteiza, „pee-dohd, pee manas ſaknes gul weefis, kahds peekuſis medineeks!“

„Bet nahz, nahz tatſchu!“ pirma ſauza wairak reiſes, bet kruſta mahte nekufteja ne no weetās. Ne-ilgi pehz ſchihš ſarunas nogahſahš mirdama preede pee ſemes, tā ka meſchi un kalni kà no pehrfona ruhſchānas trihzeja un ſkaneja.

Dšihwa preede, pee kuras ſaknehm medineeks guleja, teiza pee mirdamas drandſenes gahſchānahs: „Tu nu eſi weentriſ miruſe, mihta draudſene; uf kaut ka laba wehrtiga tu tatſchu ſtahwejuſe, un uf ta laba tu ari eſi uſgahſuſehs!“ Muſſu medineeks wehl ſchohs wahrduſ ſklaidri dširdeja; bet kad pehz tam meſchā wiſs klufu palika, tad winu meegs pahrwahreja — winfch aiſmiga.

(Turpmat beigums.)

Drufzinas.

Koleeru-ſehrga, mehris un zitas lihpiņas ſehrgas deefgan leelu ſlahdi padarijuſchi zilwezei, bet daudſ leelaku ſlahdi zee-tuſe zilweze zaur mantas-kahribu un gohda-kahribu.

Iſſalziš un iſſlahpiš war ſawu kahribu remdeht: pa-ehdu-ſcham ſalkums beidſees un padſehruſcham ſlahpes remdejuſchahs; tikai gohdkahrigam un mantaskahrigam kahriba nebeidſahs: gohdkahrigais, jo wairak winfch gohda mantojis, jo wairak pehz gohda zenſchahs, tāpat ari mantas-kahrigais, jo wairak winfch mantas ſaguwis, jo wairak winfch grib mantas ſaguht.

Parahdi neteel mehroti pehz ſklaitlu leeluma, bet pehz pa-rahdneeka mantibas: weenam, kas peezi rubkus newar aiſmaſ-ſaht, buhs leels parahds, ja winfch 10 rublu parahdā, un ohtram, kas 100 tuhſtoſchus war atlihdsinaht, buhs maſi parahdi, ja winfch 50 tuhſtoſchu parahdā. Tapat ari eekrahta mantiba aprehkinajama pehz zilweka tehrina: kas 200 rublu par gadu patehra ir bagats wihrs, ja winfch pahri tuhſto-ſchu eekrahjis, bet kas 10000 par gadu iſdohd, tam wehl nekahda bagatiba naw, ja winfch kahduſ tuhſtoſchus pee malas atlizis.

Atbildejams redaktores Ernſt Plateš.